

AKTINES

ΕΠΙΣΤΗΜΗ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ-ΓΡΑΜΜΑΤΑ-ΤΕΧΝΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

● «ΦΕΡΕ ΤΟΝ ΔΑΚΤΥΛΟΝ ΣΟΥ...» (Γ.Β.Μ.).....	97
● Η ΝΙΚΗ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ (Βασ. Κ. Σταθάκη).....	99
● ΣΤΑΥΡΑΝΑΣΤΑΣΙΜΗ ΠΟΡΕΙΑ (Νίκου Θ. 'Αρβανίτη).....	103
● ΚΟΝΤΑ ΣΟΥ... (ποίημα Χαράς Κρίσπου)	109
● ΑΙΜΑ: ΤΟ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟ ΥΓΡΟ (Σπυριδούλας Κυριακοπούλου)	110
● Η ΑΡΜΟΝΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΟΣ (Α.)... 113	
● ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ: ΤΟΤΕ ΚΑΙ ΤΩΡΑ (Πανορμίτη)	116
● ΣΧΟΛΙΑ (Βασ. Κ. Σταθάκη).....	117
● ΓΛΥΚΕ ΝΥΜΦΙΕ... (ποίημα Γ. Βερίτη).....	119
● Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ (Χ.Κ.)	120
● ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ (Τομ. 'Επικοινωνίας τῆς Χ.Ε.Ε.).....	122
● ΚΕΝΟΣ Ο ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ, ΚΕΝΟΣ ΚΙ Ο ΔΙΚΟΣ ΜΟΥ (Δημητρίου Σπηλαίου)	126
● ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ	127

ΕΤΟΣ 73ov

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2010

ΑΡΙΘ. 710

ΕΥΡΩ 1,50

**Πρός τούς κ.κ. Συνδρομητάς
τῶν « Ἀκτίνων»**

Μέ τήν ἐναρξη τοῦ νέου ἔτους ὑπενθυμίζομε στούς φίλους συνεργάτας
– συνδρομητάς μας, τήν ἀνάγκη νά ἀνανεώσουν ἐγκαίρως τή συνδρο-
μή τους γιά τό ἔτος 2010.

Ἡ συνδρομή διά τό 2010 παραμένει ἡ ἴδια ἤτοι ΕΥΡΩ 15.

Παρακαλοῦμε διά τήν ἐγκαιρον καταβολήν τῆς συνδρομῆς ὥστε νά συνε-
χίζεται τακτικά καί ἀπρόσκοπτα ἡ κυκλοφορία τῶν «Ἀκτίνων».

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΟΥΣ 2010

**Ἑσωτερικοῦ: ΕΥΡΩ 15 – Κύπρου: ΕΥΡΩ 20 –
Ἐξωτερικοῦ γενικῶς: ΕΥΡΩ 30**

Ἡ συνδρομή καταβάλλεται στά γραφεῖα μας, Ἀθηνῶν (Καρύτση 14),
Θεσσαλονίκης (Ἀγίας Σοφίας 41). Ἡμπορεῖ ἐπίσης νά ἀποστέλλεται
διά ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς εἰς τό Γραφεῖον μας τῶν Ἀθηνῶν (Καρύ-
τση 14 – 105 61 Ἀθήνα).

Εἰδικῶς οἱ συνδρομηταί μας τῆς ἐπαρχίας ἡμποροῦν νά καταθέτουν τήν
συνδρομή τους, ἐναντι κανονικῆς ἀποδείξεως πληρωμῆς, εἰς τούς
ἐθελοντάς ἀντιπροσώπους ἢ συνεργάτας μας στίς πόλεις ὅπου ὑ-
πάρχουν.

Οἱ συνδρομηταί μας τοῦ ἐξωτερικοῦ ἡμποροῦν νά καταθέτουν τήν συν-
δρομή τους, εἰς τόν λογαριασμόν μέ μορφή I.B.A.N. γιά ἐμβάσματα
τῆς Eurobank μέ ἀριθμό: GR 1102602010000940100366081, ἢ νά
τήν ἀποστέλουν μέ τραπεζικὴ ἐπιταγή εἰς διαταγήν τῆς «Χριστιανι-
κῆς Ἐνώσεως Ἀκτίνων».

AKTINES

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ «ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ»

Ἔτος 73ον

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2010

Ἀριθ. 710

«ΦΕΡΕ ΤΟΝ ΔΑΚΤΥΛΟΝ ΣΟΥ...»

Κατηγοροῦν τοὺς Χριστιανούς γιὰ εὐ-
πιστία καὶ ἀφέλεια. Τό «πίστευε καὶ
μὴ ἐρεῦνα» τό σύνθημα καὶ ἡ ἀρχή
τους. Ὅλα ὁμως αὐτά τὰ διαψεύδει
ένας ἀπὸ τοὺς μαθητάς τοῦ Κυρίου, ὁ
Θωμᾶς. Μόνο ἡ εὐπιστία δέν εἶχε θέση
στή ζωὴ του. Τό ὄνομά του συνώνυμο
τῆς δυσπιστίας. Ὁ ἴδιος ἔμεινε σύμβολο
τῆς ἀναζητήσεως πού γιὰ νά πιστέψῃ
ζητάει ψηλαφητές ἀποδείξεις. Ὁ Θωμᾶς
δέν εἶναι ἄπιστος. Δέν εἶναι ἀπὸ ἐκεί-
νους πού δέν θέλουν νά πιστέψουν.
Θέλει νά δῇ, νά ψηλαφήσῃ, γιὰ νά
πιστέψῃ. Καί εἶναι ἄλλο πράγμα ἡ ἀπι-
στία καὶ ἄλλο ἡ καλόπιστη ἐρευνα. Ἡ
ἀπιστία ἐπικαλεῖται τὴ λογική, χωρὶς
καὶ νά στηρίζεται σ' αὐτή. Ξεκινάει ὄχι
γιὰ νά πιστέψῃ, ἀλλὰ γιὰ νά ἀπιστήσῃ.
Ἀναζητᾷ στηρίγματα ἢ μάλλον δικαι-
ολογίες τῆς ἀπιστίας της. Ἐνῶ ἡ κα-
λόπιστη ἐρευνα εἶναι φυσικὴ τάση τῆς
ἀνθρώπινης ψυχῆς.

Ὑπάρχουν ἄνθρωποι πού βλέπουν
καὶ δέν βλέπουν, γιατί δέν θέλουν νά
δοῦν. Ἐχουν μπροστά τους ψηλαφητό
τό θαῦμα τῆς ὑλικῆς δημιουργίας, ἀλλά

καὶ τῆς πνευματικῆς ἀναδημιουργίας,
φανερά τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ, τόσες
ἀποδείξεις τῆς πανσοφίας καὶ ἀγάπης
Του. Καὶ ὁμως κλείνουν τὰ μάτια.
«Βλέποντες οὐ βλέπουσι». Ἡ προκα-
τάληψη, ὁ φανατισμός, ἡ ἄτακτη ζωὴ,
ὁ ὑπερτροφικὸς ἐγωισμός, προκαλοῦν
τύφλωση πνευματική. Κλασσικὸ παρά-
δειγμα οἱ Φαρισαῖοι. Ἐβλεπαν τὰ θαύ-
ματα καὶ δέν ἤθελαν νά δοῦν τὴν πηγὴ
τους, νά ἀναγνωρίσουν τὸν μεγάλο Εὐ-
εργέτη πού **«διήρχετο εὐεργετῶν καὶ
ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευο-
μένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου»** (Πράξ. ι'
38). Κάτι χειρότερο. Ἐβλεπαν τὰ σω-
ματικά τους μάτια καὶ διέστρεφε ὁ πο-
νηρὸς ὀφθαλμὸς τῆς ψυχῆς, ἡ διά-
στροφη ἐσωτερικὴ τους διάθεση. Γι' αὐ-
τό καὶ δέν δίσταζαν νά κατηγορήσουν
Αὐτόν πού **«ἦλθεν ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα
τοῦ διαβόλου»**, ὅτι **«ἐν τῷ ἄρχοντι
τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια»**
(Ματθ. θ' 34).

Δέν συμβαίνει τό ἴδιο μέ τόν δύσι-
στο μαθητή. Ὁ Θωμᾶς ζητάει ἀποδεί-
ξεις ὄχι γιὰ νά ἀπιστήσῃ, ἀλλὰ γιὰ νά

πιστέψη. Ἀγνή ἡ διάθεσή του. Εἰλικρινή καί τά ἐλατήρια. Γι' αὐτό καί μόλις δῆ, δέν πολυπραγμονεῖ. Δέν τό βασανίζει πιά. Προχωρεῖ πάρα πέρα. Ἀπό αὐτό πού βλέπει σέ αὐτό πού δέν βλέπει. Κάνει ἓνα ἄλμα ἀπό τό ὀρώμενο στό ἀόρατο καί ἀψηλάφητο. Ἐκφράζει ὄχι μιᾶ ἀπλή πίστη, ἀλλά μιᾶ βαθιά πεποίθηση, μιᾶ ἀληθινή ἀναγνώριση. Βλέπει τόν Κύριο καί ἀναγνωρίζει καί διακηρύττει τή θεότητά Του: «**Ὁ Κύριός μου καί ὁ Θεός μου**» (Ἰωάν. κ' 28). Ὁ δύσπιστος κάνει τήν πιό τρανή ὁμολογία πίστεως.

Ἡ περίπτωση τοῦ Θωμᾶ δέν εἶναι μοναδική. Ὅλοι ἔχουμε ἀνάγκη ἀπό κάτι τό ἀπτό, τό συγκεκριμένο, ἴσως τό συγκλονιστικό, γιά νά πιστέψουμε ἢ γιά νά στηριχθοῦμε στήν πίστη μας. Τίποτα ὥς ἐδῶ τό μεμπτό. Μᾶλλον πολύ φυσικό. Ἐξ ἄλλου ὑπάρχουν τόσες ἀποδείξεις, τόσες ἐκδηλώσεις τῆς παρουσίας καί τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Ἀρκεῖ νά ἔχουμε μάτια γιά νά τίς βλέπουμε καί διάθεση νά τίς κατανοοῦμε. Ἡ προσωπική μας ἱστορία, ἡ ἱστορία τῆς οἰκογενείας μας, τῆς Πατρίδας μας, πολλά θά εἶχε νά μᾶς πῇ. Πόσα γεγονότα πού δέν εἶναι τυχαῖα!

«Φέρε τόν δάκτυλόν σου ὧδε καί ἴδε τάς χεῖράς μου, καί φέρε τήν χεῖρα σου καί βάλε εἰς τήν πλευράν

μου». Ἔλα καί σήμερα νά δῆς καί νά ψηλαφήσης. Δέν βλέπεις, ἀλήθεια, τά σημεῖα τῆς παρουσίας μου, τό χέρι μου στή ζωή σου νά σέ προστατεύη, νά σέ προφυλάσῃ, νά σέ βγάξῃ ἀνέλπιστα ἀπό τά τόσα ἀδιάξοδα; Βάλε τό χέρι σου στήν πλευρά μου, γιά νά αἰσθανθῇς τήν καρδιά μου πού χτυπάει γιά σένα, γιά τήν πρόδοδό σου, γιά τή σωτηρία σου. Δέν αἰσθανθήκες μέχρι σήμερα αὐτούς τοὺς χτύπους τῆς ἀγάπης μου στή ζωή σου, στοὺς πειρασμούς σου, στίς δυσκολίες σου, στοὺς πόνους σου, στίς χαρές σου; Δέν ἔνωσες αὐτούς τοὺς παλμούς τοὺς τρυφεροῦς, ἀγωνιώδεις συχνά, νά σέ καταδιώκουν στά ἐπικίνδυνα μονοπάτια τῆς ἀποστασίας καί νά σέ προσκαλοῦν νά ἐπιστρέψῃς στό ζεστό σπίτι τῆς πατρικῆς ἀγάπης;

Ὁ Θεός ἀσφαλῶς δέν ἄφησε τόν ἑαυτό Του «**ἀμάρτυρον**», ἄγνωστο, χωρίς μαρτυρίες. Γιά ὅσους ἔχουν μάτια ἀθόλωτα ἀπό τά πάθη «**τά ἀόρατα αὐτοῦ (τοῦ Θεοῦ) ἀπό κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται**» (Ρωμ. α' 20). Ἀλλά πίστη δέν εἶναι ἀπλῶς αὐτό πού φαίνεται. Εἶναι ἡ ἀναγωγή, ἡ μεταφορά μας σ' αὐτό πού δέν φαίνεται. Αὐτό ἀκριβῶς πού ἔκανε ὁ Θωμᾶς: Ἐβλεπε τόν «**τύπον**» καί πίστευε στήν οὐσία, στόν Κύριο καί Θεό του.

Γ.Β.Μ.

Η ΝΙΚΗ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

«Ο λόγος ὁ τοῦ Σταυροῦ τοῖς μέν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστὶ τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις Θεοῦ ἐστὶ. Γέγραπται γάρ· ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω. Ποῦ σοφός, ποῦ γραμματεὺς; ποῦ συζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου; Οὐχὶ ἐμώρνανεν ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου; Ἐπειδὴ γάρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος, διὰ τῆς σοφίας τόν Θεόν, εὐδόκησεν ὁ Θεός διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας. Ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖον αἰτοῦσι καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν, ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστόν Ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μέν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρίαν, αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς Ἰουδαίοις καὶ Ἕλλησιν Χριστοῦ Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν· ὅτι τὸ μωρόν τοῦ Θεοῦ, σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστὶ καὶ τὸ ἀσθενές τοῦ Θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστὶ». (Α΄ Κοριν. α΄ 18-25).

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἴκοσι περίπου χρόνια μετὰ τὰ συγκλονιστικὰ γεγονότα στὴν Ἱερουσαλήμ, τῶν Παθῶν καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐνῶ οἱ πρῶτες Ἐκκλησίες, οἱ μάρτυρες Ἐκκλησίες εὐρίσκοντο σὲ κατάσταση διωγμῶν ἀπὸ τὸ Ἰουδαϊκὸν ἱερατεῖον καὶ τὴν ρωμαϊκὴ ἐξουσία κάνει λόγον, προφητικόν, γιὰ τὴν ἐνδοξη καὶ νικηφόρον ἔκβαση τοῦ ἀγῶνα αὐτοῦ μετὰ τὴν νίκη τοῦ Σταυροῦ.

Σημεῖον ἀντιλεγόμενον ἡ Ἀνάσταση τοῦ Ἰησοῦ. Ἐκεῖνος ὁ Διδάσκαλος ἀπὸ τὴν Ναζαρέτ, ὁ Ὅποιος εἶχε τὸ μικρὸν ποίμνιον, στὸ πρόσωπο τοῦ Ὁποίου πολλοὶ ἐπίστευσαν πὼς εἶδαν τὸν Μεσσία καὶ οἱ ἐχθροὶ του τὸν κατεδίκασαν στὴν ποινὴ τοῦ θανάτου, ἀφοῦ τὸν θανάτωσαν, γύρισε πάλι στὴ ζωὴ. Αὐτὴ ἡ ζωὴ ποὺ τὴν εἶχε διακόψει καὶ τὴν εἶχε κτυπήσει ὁ θάνατος, ἡ ἴδια ἐξύπνησε καὶ πάλι, φυσικὰ σὲ μία νέα διαφορετικὴ κατάσταση. Μία εἰδηση πρωτάκουστη καὶ ἀνεπανάληπτη. Φυσικὸ εἶναι αὐτὸ νὰ ἀντιμετωπίζεται ἀπὸ πολλοὺς μὲ δισταγμὸ καὶ ἀμφιβολία. Ἐπειδὴ ὅ,τι ὑποστηρίζεται στίς ἀφηγήσεις τῶν Εὐαγγελίων γιὰ τὸ μέγα γεγονός τῆς Ἀναστάσεως εἶναι ἀνήκουστο, τὸ ἀνθρώπινο αἶσθημα ἀνθόρμητα ἀντιστέκεται καὶ δέν θέλει νὰ τὸ παραδεχθεῖ.

Ἡ ἐπίσημη ἀνακοίνωση ποὺ ἐβγαλαν τότε οἱ ἀρχές τῆς Ἱερουσαλήμ, πὼς οἱ φρουροὶ εἶχαν ἀποκοιμηθεῖ καὶ ἦλθαν τάχα οἱ Μαθητές καὶ ἀπήγαγον τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ (Ματθ. κη΄ 11-15) εἶναι κάτι ποὺ τὸ ἔχουν πιστέψει πολλοί.

Πραγματικὰ ἔκτοτε ἔγιναν πολλές ἀπόπειρες νὰ ἀποσπᾶσουν τὸ γεγονός τῆς Ἀναστάσεως ἀπὸ τὴν εἰκόνα τῆς ζωῆς τοῦ Κυρίου. Αὐτὴ ἡ ἀπόπειρα ἐγίνε μετὰ πολλοὺς τρόπους. Συχνὰ καὶ ἀπὸ πολὺ ἐνωρίς διατυπώθηκε ἡ χονδροκομμένη μορφή ὅτι τάχα οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Ἰησοῦ

έκαναν μία «εύσεβη» όπως λένε άπάτη μέ τό νά «κλέψουν» τό σωμα τοῦ Ἰησοῦ καί νά διαδόσουν τήν φήμη περί τῆς Ἀναστάσεως Του.

Νεώτερες έκδοχές πάλι γιά τήν άμφισβήτηση τοῦ γεγονότος τῆς Ἀναστάσεως κάνουν λόγο γιά όμαδική πλάνη τῶν μαθητῶν. «Αὐτή ή πίστη, ίσχυρίζονται οί ύποστηρικτές της, ότι όσο χειρότερα ἦσαν τά έξωτερικά γεγονότα, τόσο περισσότερον είχε ανάγκη από ένταση ψυχική νά διατηρηθεῖ ζωντανή ή πίστη αὐτή. Γι' αὐτό τάχα άκόμη καί τήν τελευταία στιγμή μέ άπελπιστική θέρμη, οί Μαθητές περίμεναν πώς θά έβλεπαν τόν Μεσσία νά νικοῦσε καί νά καταπατοῦσε τούς έχθρους του. Μέ τό πάθος όμως τοῦ Κυρίου όλα μέσα τους θρυμματίσθησαν καί τούς έπιασε μία χωρίς όρια άπελπισία. Τότε άκριβῶς από τό ύποσυνείδητο τῶν Μαθητῶν σάν μία μυστηριώδης άνάγκη, πού ή ζωή όταν κινδυνεύει χρησιμοποιεῖ γιά νά σωθεῖ, ξεπρόβαλε ή συναίσθηση πώς ό Κύριος ζεῖ. Αὐτή ή συναίσθηση είπαν, πού μέ αὐτή κατανικήθηκε ή άπελπισία, δημιούργησε τάχα όράματα τέτοια, τά όποια ξύπνησαν εκείνη τήν συναίσθηση. Τήν πίστη, λοιπόν, αὐτή —συνεχίζουν οί ίδιοι δῆθεν έρμηνευτές σερβιρισμένη δημιουργικά από τούς πρώτους πού τήν έγκολπώθησαν— τήν πήραν κατόπιν οί άλλοι καί έτσι πήρε τόν δρόμο της μέσα στην ιστορία.

Ἡ δεύτερη δῆθεν έρμηνεία ξεκινά από τήν ζωή τῆς πρώτης Ἐκκλησίας. Σύμφωνα μέ τήν «έρμηνεία» αὐτήν ή νεαρή πρώτη χριστιανική κοινότητα, τριγυρισμένη από ξένους καί έχθρους έννοιωθε τήν άνάγκη νά έχει ένα περιεχόμενο, τό όποιο νά τήν συνδέει έσω-

τερικά καί νά τούς ξεχωρίζει από τούς έξω. Οί πρώτοι χριστιανοί ἤθελαν νά έχουν κάποια θεϊκή μορφή καί κάποιο γεγονός, πού νά βασίζεται στή Λύτρωση. Καί όπως οί άλλες θρησκευτικές κοινότητες είχαν τόν Θεόν τους τόν όποιον έλάτρευαν, πού στην μυθολογική του ζωή συμμετείχαν οί όπαδοί μέ τήν λατρεία, έτσι καί στους πρώτους χριστιανούς, γεννήθηκε δῆθεν ή εικόνα μιᾶς υπερκόσμιας μορφῆς, πού ή άγία ζωή της έγινε τό περιεχόμενο τῆς λατρείας τους καί τό μέτρο τῆς δικῆς τους ζωῆς»⁽¹⁾.

Σέ αὐτές τίς άμφισβητήσεις αὐτοῦ τοῦ μεγάλου γεγονότος τί έχομε νά ποῦμε; Ποιοί είναι οί μάρτυρες αὐτοῦ; Προφανῶς οί ένδεκα Μαθητές τοῦ Κυρίου. Καί μόνον αὐτοί; Οί Πράξεις τῶν Ἀποστόλων κάνουν λόγο καί γιά ένα άλλο πληθος τοῦ ευρύτερου κύκλου τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ, τῆς τάξεως τῶν πεντακοσίων ατόμων. Αὐτοί οί άνθρωποι είχαν τό μοναδικό προνόμιον νά ζήσουν τό πιό μεγάλο γεγονός τῆς ανθρώπινης ιστορίας. Είναι άραγε άξιόπιστοι; Ἡ άξιόπιστία τῶν ανθρώπων αὐτῶν βεβαιώνεται από τό γεγονός ότι αὐτή βασίζεται στο τίμημα, τῆς θυσίας τῆς ζωῆς των, μέ τό όποιο έπλήρωσαν γιά τήν πίστη των καί τήν μαρτυρία των.

Ὁ άείμνηστος καθηγητής Ἀλέξανδρος Τσιριντάνης σχολιάζοντας τά γεγονότα αὐτά παρατηρεῖ: «Βρίσκονται, λοιπόν, οί ένδεκα μαθητές καί ένα άλλο πληθος ανθρώπων γύρω στά πεντακόσια άτομα, τά όποια χαλκεύουν ένα ψέμα. Καί έδώ

(1) Romano Guardini: «Ὁ Κύριος» Τόμος Γ' σελ. 14. Ἐκδόσεις Δαμασκός 1956.

πού τά λέμε ένα πρόστυχο ψέμα. Έχουν ένα ραββί πού προβλέπει ότι θά σταυρωθεῖ, θά ταφεῖ καί κατόπιν θά ἀναστηθεῖ. Καί ὅμως δέν ἀναστήθηκε. Δωροδόκησαν, λοιπόν, τότε οἱ μαθητές ἀνθρώπους γιά νά ποῦν ένα ψέμα, ὅτι ὁ Χριστός ἀναστήθηκε. Γιατί ἀνεξάρτητα ἀπό αὐτό, εἰδικά γιά ἐκεῖνα πού ἔχουν ἰσχυρισθεῖ ὅτι ὁ Χριστός λόγω τῆς δροσιᾶς πού ἐπικρατοῦσε στόν τάφο ἐπανεῦρε τίς αἰσθήσεις του, σηκώθηκε, ἐκύλισε τόν λίθον καί ἔφυγε. Αὐτά εἶναι λόγια γιά μικρά παιδιά καί ὅλα ὅσα λέγονται προσβάλλουν τήν νοημοσύνη τοῦ ἀναγνώστη... Καί γιά νά ἐπανεέλθουμε στόν ἰσχυρισμό ὅτι οἱ μαθητές εἶπαν ψέματα. Θά ἐρωτήσῃ κανεῖς εὐλογα: Εἶπαν, λοιπόν ψέματα ὅτι ἀναστήθηκε, ἀλλά γιατί; Γιά νά ἔχουν τήν ἡδονή νά τοὺς κατασπαράξουν οἱ πάνθηρες; Αὐτοὶ ὅμως οἱ μάρτυρες, εἶναι μάρτυρες οἱ ὅποιοι ἐθυσίασαν τήν ζωή τους. Καί ὅταν λέγομε ὅτι θυσίασαν τήν ζωή τους, τήν ἐθυσίασαν κατὰ τόν πλέον φρικτόν τρόπον. Κανένας ἀπό αὐτούς, δέν εἶχε καλὸ τέλος, οὔτε ἕνας! Καί εὐτυχῶς πού πέθαναν, γιατί ἐάν ζοῦσαν θά ἦταν χειρότερο ἀπὸ τὸ νά ἔχουν πεθάνει. Ζωή ἦταν αὐτό πού ζοῦσαν; Καλά τά λέει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: «εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἡλπιότες ἐσμέν ἐν Χριστῷ μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν» (Κοριν. Α' ιε, 19). Ἐάν ἦταν ἔτσι, λέει, νά ἐλπίζουμε σέ τούτῃ τῇ ζωῇ στόν Χριστόν μόνον —μέ τήν ὑπόθεση δηλαδή ὅτι ἡ Ἀνάσταση δέν ἦταν ἀληθινή— θά εἰμαστε οἱ ἐλεεινότεροι ὅλων τῶν ἀνθρώπων!». «Γι' αὐτό καί ἐγώ —ὁ Α.Ν.Τ.— δέν συζητῶ τήν ἐκδοχή ὅτι ἡ Ἀνάσταση ἦταν ένα χαλκευμένο ψέμα. Γιατί ἔχω

τό γεγονός ὅτι τόσοι ἄνθρωποι ἄφησαν τίς δουλειές τους, ἐγκατέλειψαν τὰ σπία τους, ἐγκατέλειψαν τὸ πᾶν καί ἔτρεχαν σάν παλαβοί, ἐπὶ τρία χρόνια ἀπὸ τόπο σέ τόπο μέ τόν ραββί. Καί ἀφοῦ τόν εἶδαν νά σταυρώνεται, περιμέναν νά ἀναστηθεῖ, ἀλλά δέν ἀναστήθηκε καί ἔτσι τελείωσε γι' αὐτούς αὐτή ἡ ὑπόθεση. Καί θά δεχθῶ τώρα ὅτι, ἀντὶ νά ξεσπάσουν σέ κλάματα γιά τὸ κακό πού ἔπαθαν καί νά γυρίσουν στίς δουλειές τους καί νά κυττάξουν πῶς θά ξαναβροῦν τή σειρά τους ἐπενόησαν ένα ψέμα ὅτι ὁ ραββί ἀναστήθηκε, γιά νά μποροῦν οἱ πάνθηρες νά φᾶνε τοὺς ἀνθρώπους πού πίστευαν σέ αὐτά τὰ πράγματα; Αὐτά βέβαια γίνονται, ὅταν ὑπάρχει κάποιο συμφέρον, κάποια ἀνθρώπινη ἐξήγηση. Ἐγὼ στήν ἱστορία δέν ἔχω ὑπ' ὄψη μου ἀνθρώπους νά ψεύδονται κάτω ἀπὸ τέτοιες συνθήκες»⁽²⁾.

Καί δέν εἶναι μόνον ἡ ἀξιόπιστη μαρτυρία τῶν Ἀποστόλων πού βεβαιώνει τὸ ἀληθές τοῦ μεγάλου αὐτοῦ γεγονότος τῆς τοῦ Κυρίου Ἀναστάσεως. Εἶναι στήν συνέχεια ἡ ἱστορικὴ ἐπιβεβαίωση. Πενήντα ἡμέρες μετὰ τήν Ἀνάσταση, μέσα σέ ένα ἰδιωτικὸ ὑπερῶν στὰ Ἱεροσόλυμα γεννᾶται ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία ἀπὸ τὰ πρῶτα τῆς βήματα συνανατὰ τήν λυσσώδη ἀντίδραση ἀπὸ τὸ ἰουδαϊκὸ κατεστημένο καί τὸ πανίσχυρο ρωμαϊκὸ κράτος, τὸ ὁποῖον ἀσκεῖ τήν ἐξουσία σέ ὅλη τήν ἔκταση, ὅπου ἰδρύονται οἱ ἐπιτόπου Ἐκκλησίες. Καί αὐτὴ ἡ ἀντίδραση

(2) Ἀλεξ. Ν. Τσιριντάνη: «Ἡ πίστις ὡς βίωμα». Ἀθήνα, Τόμος ΣΤ'. Ἐκδόσεις Συζητήσις 1996 σελ. 58.

διαρκεῖ ἐπὶ τρεῖς ὁλόκληρους αἰῶνες, πού χαρακτηρίζουν τὴν περίοδο αὐτὴ τὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ὡς Ἐκκλησία τῶν μαρτύρων, τῶν ἑκατομυρίων μαρτύρων.

Καί ἐάν στά χρόνια αὐτά ἔχομε περιπτώσεις εὐνοϊκῆς ὑποδοχῆς τοῦ μηνύματος τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸν κόσμον τοῦ πνεύματος, ἡ γενικὴ ἐντύπωση ἀπὸ τὴν στάση τῆς πλειοψηφίας τῶν ἐκπροσώπων τοῦ ἐθνικοῦ κόσμου εἶναι ἡ ἀδιαφορία, ἡ εἰρωνία τῶν Ἀθηναίων φιλοσόφων σὺν κήρυγμα τοῦ Παύλου σὺν Ἀρείον Πάγο καὶ ἐνίοτε καὶ ἡ πολεμικὴ. Πρᾶγμα πού δικαιολογεῖ τὸν λόγον τοῦ Παύλου, ὅτι τὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ εἶναι μωρία γιὰ τοὺς Ἕλληνες.

Καί παρ' ὅλα αὐτά ἀκολουθεῖ τὸ ἔτος 313 τὸ διάταγμα τῶν Μεδιολάνων. Καί θὰ ποῦν μερικοί. Αὐτὸ ἦταν προϊόν σκοπιμοτήτων. Καί ἐάν δεχθεῖ κανεὶς πρὸς στιγμή αὐτό, οἱ πολιτικὲς σκοπιμότητες, ἔχουν ἀνταπόκριση μὲ πραγματικά ἱστορικά φαινόμενα: τὴν ἀντοχὴ τῆς Ἐκκλησίας στοὺς διωγμοὺς καὶ τὴν ἐντυπωσιακὴ ἀῖξησιν τοῦ πλήθους τῶν πιστῶν, γεγονότα πού ἐπέβαλαν τὴν μεταστροφή τῆς πολιτικῆς τῆς ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας. Αὐτά ὅλα συνιστοῦν τὴν νίκη τοῦ Σταυροῦ. «Αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον ἡ πίστις ἡμῶν» ἀναφωνεῖ ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης στὴν «Ἀποκάλυψη».

ΒΑΣΙΛ. Κ. ΣΤΑΘΑΚΗΣ

«Τὸ νόημα τῆς Ἀναστάσεως εἶναι ἡ λέξις: «χαίρετε». Ἔχομε ἀνάγκη ἀπὸ χαρὰ. Τὴν χαρὰ, ὅμως, δέν θὰ μᾶς τὴν δώσει οὔτε ἡ ἐφημερίδα οὔτε τὸ ραδιόφωνο. Θὰ μᾶς τὴν δώσει τὸ Εὐαγγέλιο τῆς Ἀναστάσεως. Καί ἡ ἐνχὴ εἶναι, ὅτι δὴποτε καὶ ἐάν φέρει τὸ μέλλον, νὰ μᾶς συνοδεύει ἡ χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως!»

A. N. ΤΣΙΠΙΝΤΑΝΗΣ

(Ἀπὸ τὸ βιβλίον «Ἡ Πίστις ὡς βίωμα»)

ΣΤΑΥΡΑΝΑΣΤΑΣΙΜΗ ΠΟΡΕΙΑ

*Δέν θέλω τίποτ' ἄλλο παρά νά μιλήσω
ἀπλά, νά μοῦ δοθεῖ ἐτούτη ἡ χάρη.*

Γ. Σεφέρης

1. Προοίμιο

Ὁλόκληρη ἡ Μεγαλοβδομάδα καί ἡ Κυριακή τοῦ Πάσχα εἶναι μιά σταυραναστάσιμη πορεία γιά τόν Υἱό τοῦ Ἀνθρώπου καί τούς δικούς Του.

Ἀνεβαίνουμε στά Ἱεροσόλυμα καί ὁ Υἱός τοῦ Ἀνθρώπου θά παραδοθεῖ στούς Ἀρχιερεῖς καί τούς Γραμματεῖς. Θά τόν καταδικάσουν σέ θάνατο καί θά τόν παραδώσουν στά ἔθνη. Θά τόν ἐμπαΐξουν, θά τόν μαστιγώσουν, θά τόν φτύσουν καί θά τόν θανατώσουν. Ἀλλά τήν τρίτη ἡμέρα θ' ἀναστηθεῖ!...

Ὁ καταπινός ὑμνογράφος θά γράψει: «*Ἐρχόμενος ὁ Κύριος πρὸς τόν ἐκούσιον πάθος/τοῖς Ἀποστόλοις ἔλεγεν ἐν τῇ ὁδῷ/Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα/καί παραδοθήσεται ὁ Υἱός τοῦ ἀνθρώπου/καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ./Δεῦτε οὖν καί ἡμεῖς/κεκαθαρμέναις διανοαῖς συμπορευθῶμεν αὐτῷ καί συσταυρωθῶμεν...*».

Ἡ πορεία τοῦ Κυρίου γιά τὰ Ἱεροσόλυμα εἶναι πορεία Ἀγάπης καί Θυσίας. «Ὁ Χριστός — γράφει ὁ R. Guardini — δέν ἤλθε γιά νά γίνει ἓνας ἀπ' τούς φιλοσόφους καί νά διδάξει μιά καλύτερη φιλοσοφία· οὔτε γιά νά γίνει ἓνας ἀπὸ τούς ἠθικολόγους, γιά νά κηρύξει

μιά ἀνώτερη ἠθική. [...] εἶναι ὁ πραγματικός Λυτρωτής, πού μᾶς δίνει τήν εὐκαιρία γιά τὸ καινούργιο ξεκίνημα»⁽¹⁾.

Πράγματα δυσνόητα γιά τίς κλειστές καρδιές!... Ὅμως ἡ νεοελληνική Μοῦσα εἶναι σχεδόν σίγουρη: «*Ἴσως μιά μέρα ἀπ' τοῦ Κρανίου τόπο/ν' ἀνθίσει καί γιά σέ βασιλικός/κι ἡ ἑφτασφράγιστη ν' ἀνοίξει πύλη/καιρὸς ὑπάρχει ἀκόμα*» (Ἔφη Αἰλιανοῦ «Via Dolorosa»).

2. Στὴν κορφὴ τοῦ βουνοῦ

Σέ λίγο, ὁ Υἱός τοῦ Ἀνθρώπου, ἀνεβαίνει μαζί μέ τὰ πλήθη, τήν ἀνατολική πλαγιά τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν. Τὰ πλήθη ἠλεκτρισμένα ἀπὸ τὴ φήμη καί τὰ θαύματα τοῦ Ἰησοῦ, κυρίως ἀπὸ τὴν ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου, ξεσπᾶνε σέ ζητωκραυγές. Κρατώντας κλαδιά ἀπὸ φοίνικες ἔχουν ξεχυθεῖ σάν ἀκράτητος χεῖμαρος νά Τόν προῦπαντήσουν: «*Σῶσον Κύριε τόν λαόν Σου καί εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν σου...*»!

Ὅταν ἡ πομπὴ φτάνει στὴν κορφὴ τοῦ βουνοῦ, προβάλλει μπροστά της με-

(1) R. Guardini «Ὁ Κύριος», μετάφραση Ἱερωνύμου Ι. Κοτσώνη, ἐκδόσεις «Ἡ Δαμασκός», 1955, Τόμος Β', σελ. 163.

γαλόπρεπος ὁ μαρμαρόχτιστος Ναός μέ τά ὀλόχρυσα ἐξωτερικά στολίδια. Ὑψώνεται πυρόφλεγος ἀπὸ τίς ἀχτίνες τοῦ ἡλίου, λές καί ἀμέτρητες χιλιάδες κεριά ἔχουν καταυγάσει τὴν Ἀγία Πόλη. Κι ὁ ποιητής θά γράψει: «Κεριά τῆς Ἀνάστασης/κόκκινα, κίτρινα, γαλάζια, τριανταφυλλένια καί γενικά.../Κεριά - φλόγες χαρᾶς, λάμπεις θριάμβου [...] σάν ἄστρα ποῦ ἔπεσαν στὴ γῆ,/ἀπλώνοντας ὀλόγυρα τὸ μέγα φῶς,/τὸ μήνυμα, τὸ ρίγος, τὴν κραυγὴ/τῆς ἔγερσης τοῦ ἐσταυρωμένου Λυτρωτῆ...» (Σ. Ἀρτεμάκης «Κεριά τῆς Ἀνάστασης»).

Τούτη ἡ ἀνοιξη ξεχειλίζει ἓνα δυναμικὸ μυστήριο. Ὁ Γ. Βερίτης τὸ ζωγραφίζει μέ ὀλόλαμπρους στίχους: «Ἀνοιξη μπῆκε γιὰ καλά,/κι ἡ ἀγράμπελη μοσχοβολᾷ/κι ἡ πασχαλιά εὐωδιάζει./Πῆδα καί χόρνε ψυχὴ πού σ' ἔλιωσ' ἡ ἀπαντοχή/καί τὸ πικρὸ μαράζει». (Γ. Βερίτης «Ὁ Ἀναστάσιμος»).

3. Τά ὥσανά!

Ἡ μυρμηγκιά ἀπὸ κόσμο κατηφορίζει. Περνᾷ τὸ χεῖμαρο τῶν Κέδρων καί προχωρεῖ. Στίς γύρω πλαγιές ἀντιλαλοῦν οἱ ἀλαλαγμοὶ ἀπὸ τὰ «ὥσανά» τοῦ πλήθους. Ἡ ἀτμόσφαιρα ἠλεκτρίζεται!

Μέσα στὴν Πόλη τὰ πλήθη ξεχύνονται στοὺς δρόμους, νά ὑποδεχθοῦν τὸν Ἐρχόμενο. Ἀπὸ μύρια στόματα βγαίνει ἡ ἴδια ζητωκραυγὴ: «Ὡσανά· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ!». Τούτη ἡ δοξολογία, ποῦ ξεπερνάει καί τὸν ὠραιότερο δαβιδικὸ ψαλμό, ἐρεθίζει τοὺς ὑπερευαίσθητους κι ἐγωπαθεῖς Φαρισαίους.

Ἡ σκέψη, πῶς ὅλη τούτη ἡ χαρὰ θά μετατραπεῖ σέ λύπη, πλακώνει τίς καρδιές. Ὁ πρωτοπρεσβύτερος Κων/νος Καλλίνικος (1870-1940) γράφει σ' ἓνα ποίημά του: «Πές μου, τί θέλεις λουλούδι θλιμμένο/καί τὸ κεφάλι γέρνεις χαμηλά;/Πές μου, τί θέλεις πουλάκι πικραμένο/καί στοῦ κλουβιοῦ ζαρώνεις τὴ γωνιά; [...]. Δροσιά ζητεῖ τοῦ κάμπου τὸ λουλούδι./Ἀγέρι τὸ πουλὶ τὸ σκλαβωμένο...». Ἀνάσα ζωῆς ζητᾶνε τ' ἀλλαλάζοντα πλήθη. Θεϊκὴ λευτεριά οἱ σκλαβωμένοι στό σκοτάδι.

4. Ἐνδυμα οὐκ ἔχω...

Χωρὶς κεκοσμημένο ἔνδυμα πῶς νά τολμήσει ἡ ψυχὴ νά εἰσέλθει στό νυμφῶνα τοῦ Κυρίου; «...λάμπρυνόν μου τὴν στολήν τῆς ψυχῆς/φωτοδότα καί σῶσόν με». Ὁ Πασκάλ γράφει κάπου: «Ὁ Ἰησοῦς θά βρῖσκεται σέ ἀγωνία ὥς τὴ συντέλεια τοῦ κόσμου. Δέν πρέπει νά κοιμόμαστε σ' ὅλον αὐτόν τὸν καιρὸ». Ὁ Κύριος μᾶς ζητάει ν' ἀποτινάξουμε τὸν ὕπνο ἀπὸ τὰ βλέφαρά μας: «Ἀπὸ βλεφάρων, μαθηταί, νῦν ὕπνον, ἔφης, Χριστέ τινάξατε· ἐν προσευχῇ δέ γρηγορεῖτε...».

Ἡ νεοελληνικὴ ποίηση θά γράψει τούτους τοὺς στίχους: «Κι ἂν βλέπω «τόν Νυμφῶνα Σου/κεκοσμημένον»/ἀλήθεια μέ τί «ἐνδυμα/νά εἰσέλθω ἐν αὐτῷ;/Κουρελιασμένα τὰ ἐνδύματά μου./Κι εἶμαι γυμνός/στοὺς παγεροὺς τῆς Γῆς ἀνέμους. [...]. Ἀτελείωτη ἡ πορεία μας/μέσα στὴ νύχτα/καί σκοτεινοί τῆς Γῆς οἱ δρόμοι χωρὶς Ἑσένα./Κάνε τὸ θαῦμα Σου Θεέ μου/μαζί μέ τόν «Υἱόν Σου»/ν' ἀναστηθοῦνε/«οἱ νεκρές ψυχές μας!» (Γιάννης Καμαρινάκης «Θεῖα καί ἀνθρώπινα πάθη»).

5. 'Ο Μυστικός Δείπνος

Στις 13 του μήνα Νισάν, τό βράδυ, παραμονή της Μεγάλης γιορτής, κάθεται ό Υίός του Θεού μέ τούς Δώδεκα στό τραπέζι. Εκεί, στό ύπερῶ του 'Ιωάννη Μάρκου, κάπου στην ἄκρη της 'Ιερουσαλήμ, κοντά στους τάφους του Δαβίδ και του Σολομώντα. Πάνω στό τραπέζι υπάρχουν τ' ἄζυμα ψωμιά, ἀμπέλιστο κρασί, πικρά χόρτα και οί πιατέλες μέ τά ἀρώματα, δηλαδή ζουμί καμωμένο μέ σύκα, χουρμάδες, μπαχαρικά και ξίδι.

Όμως ποιός θά πλύνει τά πόδια τῶν συνδαιτυμόνων; τά σκονισμένα ἀπό τήν ὁδοιοποιία; Αυτό ήταν δουλειά τῶν δούλων. Δούλος δέν ὑπῆρχε. Οί Μαθητές ἀλληλοκοιτάζονται. 'Ο Υίός του Θεοῦ σηκώνεται και ζώνεται τήν ποδιά. Αὐτός θά πάρει τή θέση του δούλου.

'Ο βυζαντινός ὑμνογράφος θά συνθέσει στίχους ὑμνητικούς στην ταπείνωση του Διδασκάλου: *«Ταπεινούμενος/δι' εὐσπλαγχνίαν/πόδας ἐνίψας/τῶν μαθητῶν σου/καί πρὸς δρόμον θεῖον τούτους κατεύθυνας...»*. Επίσης: *«Μαθηταῖς ὑποδεικνύει ταπεινώσεως ὁ Δεσπότης τύπον/.../ζώννυται λέντιον και κάμπτει γόνυ δούλων ἐκπλῦναι πόδας...»*.

'Ο Γ. Βερίτης μάς δίνει τούτη τήν εἰκόνα μ' ἐξαίσιο ποιητικό λόγο: *«Μαζί σου τώρα θά γιορτάσουμε/καί τό τραπέζι 'ναι στρωμένο./Μά πῶς σέ βλέπω, ὦ τρισελεύθερε/τή δουλική ποδιά ζωμένο»*.

'Ο 'Ιούδας δέχεται χαιρέκακα! «Ἡὺ πρόεπιεν πρὸς προδοσίαν πόδας». 'Ο Πέτρος ἀρνεῖται. 'Ο Κύριος τόν κοιτάζει αὐστηρά. «Ἄν δέ σοῦ πλύνω τά

πόδια δέν ἔχεις θέση κοντά μου». Κι ὁ Πέτρος «Κύριε, ὄχι μόνο τά πόδια ἀλλά και τά χέρια και τό κεφάλι!».

'Ο Βερίτης θά ἐξάρει τήν μεγαλειώδη τούτη πράξη: *«Ἐγώ 'μαι ὁ Κύριος κι ὁ Διδάσκαλος,/μά ταπεινώθηκα ὡς τά βάθη./Όποιος τό Θρόνο μου λαχτάρησε,/τό δρόμο τοῦτο πρῶτα ἄς μάθῃ!/Μά ἐλάτε τώρα νά γιορτάσουμε./Χρείαν οὐκ ἔχει ὁ λελουμένος./Μαζί σας ἡ χαρά μου ἀπέραντη/κι ἄς εἶμαι κι ὅλας προδομένους!»*.

«Ἡ ταπείνωση —γράφει ὁ Guardini— πηγάζει ἀπ' τό Θεό και κατευθύνεται πρὸς τό πλάσμα Του. Μεγάλο μυστήριο!». Σύμφωνα μέ τόν Guardini «Ταπεινός εἶναι μόνο ὁ μέγας, πού σκύβει μπροστά στό μικρό. Στά μάτια ἑνός τέτοιου, τό μικρό ἔχει μιά μυστηριώδη ἀξία και τιμή. Ταπείνωσις εἶναι τό ὅτι βλέπει αὐτή τήν τιμή, τήν ἐξυψώνει και ὑποκλίνεται μπροστά της»⁽²⁾.

6. Στή νύχτα χάθηκε ὁ προδότης

'Ο Κύριος μιλάει πιά ξεκάθαρα στους μαθητές. «Ἀλήθεια σᾶς λέω, ἕνας ἀπό σᾶς θά μέ προδώσει». 'Ο λόγος πέφτει καυτό σίδερο!...

'Ο 'Ιησοῦς κόβει ἕνα κομμάτι ψωμί, τό βουτάει στην πιατέλα και τό δίνει στόν 'Ιούδα. Πρόκειται γιά χειρονομία πού γινόταν σέ πρόσωπα πού ἤθελε νά τιμήσει ὁ οἰκοδεσπότης. 'Ο 'Ιούδας τό παίρνει ἐπιδειχτικά, βέβαιος ὅτι κανεῖς πιά δέν τόν ὑποπτεύεται γιά προδοτή. «Ἀπό κείνη τή στιγμή μῆκε μέσα του ὁ σατανάς». Δρασκελίζει τό κατώφλι και χάνεται μέσα στή νύχτα.

(2) R. Guardini, ὁ.π. σελ. 303.

«Βλέπε χρημάτων έρραστά/τόν διά ταῦτα άγνόνη χρησάμενον/φεῦγε άκόρεστον ψυχήν,/τήν διδασκάλῳ τοιαῦτα τολμήσασαν...».

Σατανική ψυχή ό Ιούδας. Τά μάτια του στάζουν αίμα. «Κοιτᾶχτε, πῶς λάμπουνε τά δόντια αὐτοῦ τοῦ σκύλου» γράφει κάπου ό "Άγγελος Σικελιανός. "Έτοιμος νά κατασπαράξει! Άγρίμι - λύκος καί ὕαινα μαζί!...

Ένας σύγχρονος ποιητής, ό Βασίλης Δημουλάς, μᾶς ζωγραφίζει ποιητικά τό ὑπερώο: «Ίησοῦ μου,/στήνω μπροστά στά μάτια μου/τό λιτό σκηνικό τοῦ ὑπερώου/σ' ἐκεῖνο τό σπίτι τῆς Μητέρας τοῦ Μάρκου/τῆς μυστικόπαθης Μαρίας/μέ τή φλογισμένη καρδιά./Τήν κοιτῶ καθώς γεμίζει τήν ὕδρία/γιά νά πλύνεις ἐσύ, ό Μεγάλος Ταπεινός/τά πόδια τῶν μαθητῶν σου...» (Η λάμψη τῆς Ἀνάστασης). Ἀκόμα καί τοῦ Ἰουδα!...

7. Ἡ Ὥρα τοῦ Σταυροῦ

Ἡ πορεία γιά τό Σταυρό πλησιάζει στό τέλος της. Ὁ Ἰησοῦς ἔτοιμος νά πληρώσει γιά τίς άνομίες τῶν αἰώνων. Γιά τόν δυστυχημένο καί άτολμο Πιλάτο, γιά τόν πανοῦργο Καϊάφα, γιά τόν Βαραβά, γιά τοὺς Γραμματεῖς καί Φαρισαίους... Ἐξουθενωμένος από τήν άνθρώπινη κακία, πορεύεται γιά τό Σταυρό.

Ὁ Ἡσαΐας εἶχε προφητεύσει τούτην τήν ὥρα: «Οὗτος τάς άμαρτίας ἡμῶν φέρει καί περί ἡμῶν ὀδυνᾶται... Καί αὐτός διά τό κεκακῶσθ οὐκ άνοίγει τό στόμα αὐτοῦ...». Ὁ Προφητάναξ Δαβίδ

εἶχε περιγράψει τήν τραγική εἰκόνα τοῦ Κυρίου: «...σκῶληξ καί οὐκ ἄνθρωπος, ὄνειδος ἀνθρώπων...» (Ψαλμός ΚΑ, 7).

Οἱ στιγμές εἶναι φοβερές. Δέν περιγράφονται. Φορτωμένος τό σταυρό Του, λυγίζει από τό βάρος του, γιά νά σταθεῖ τυχερός ό Σίμων ό Κυρηναῖος. Αὐτός θά πάρει τό σταυρό. «Ναί, Σίμωνα/στάθηκες τυχερός./Σήκωσες στούς ὤμους/τή βροχή τοῦ ἀπείρου./Σήκωσες τήν παντοδυναμία/.../Ναί, Κυρηναῖε/ἔζησες στήν ἐπικράτειά του./Τόν εἶδες καί τοῦ μίλησες...». (Κλεῖτος Ἰωαννίδης «Σίμων ό Κυρηναῖος»).

Ὁ Κύριος θά πεῖ μέ τό βλέμμα του στόν Κυρηναῖο: «Βαρύς, δυστυχησμένη εἶν' ό Σταυρός μου,/βαρύς! Ξέρεις μέ τί εἶναι φορτωμένα/τά ξύλα του πού θά δεχθοῦν ἐμένα;/Μ' αἰώνων άμαρτίες ὅλου τοῦ κόσμου!...» (Ι. Πολέμης «Σίμων ό Κυρηναῖος»).

Ἡ Ἀγάπη τοῦ Κυρίου γίνεται άσκησι γιά τόν ἄνθρωπο ὅλων τῶν αἰώνων: «Ἐλεύθερο μέ ὁδοιπορεῖς στ' ἀκοίμητα/τῆς μεγάλης προετοιμασίας μερόνυχτα,/νά γενῶ άσκητής τῆς άντοχής/στούς δύσβατους δρόμους τῆς γῆς...». (Αναστάσιος Λεβίδης «Μεγάλη Παρασκευή»).

8. Στόν τόπο τοῦ Κρανίου

«Σήμερον τοῦ ναοῦ τό καταπέτασμα/εἰς ἔλεγχον ρήγνυται τῶν παρανόμων/καί τάς ίδίας άκτίνας ό ἥλιος κρύπτει,/Δεσπότην ὁρῶν σταυρούμενον».

Ἡ νεοελληνική Μοῦσα θά πεῖ τοῦτον τόν λόγο: «Ἀπόψε/κλείνω στήν ψυχή μου/μιᾶ Ἱερουσαλήμ./Νοιώθω τό ρῖγος τοῦ φιλήματος/τῆς προδοσίας./Ποιόν τώρα κάτου ἐκεῖ καρφώνουν,/ποιόν

λογχίζουν;/Μέσ' τήν ψυχή μου/βογγεῖ
ἀπόψε/μιά Ἱερουσαλήμ». (Στέφανος
Μπολέτσης «Πίσω ἀπ' τὰ τζάμια»).

Ἡ Σταύρωση εἶναι τό τέλος τῆς πο-
ρείας πρὸς τό Σταυρό. Ὁ Ἀντώνης Ζα-
χαρόπουλος μᾶς τῇ δίνει μέ στίχους
συγκλονιστικούς: «Τόκ-τόκ! χτυπᾶνε τὰ
σφυριά./Τόκ-τόκ! Τοῦ μπηγουν τὰ
καρφιά/στά πόδια καί στά χέρια/.../
Φοράει τοῦ κόσμου ὁ βασιλιάς/τ' ἀγκά-
θινό Του στέμμα/.../Τόκ-τόκ! χτυ-
ποῦνε τὰ σφυριά./Τόκ-τόκ! σφυριές
μέσ στήν καρδιά./Αθῶος γιά μᾶς πε-
θαίνει!».

Ὁ συσταυρωθεὶς ληστής παρακαλεῖ
τόν Κύριο: «Θυμήσου με στή βασιλεία
σου» καί «...πρῶτος Παραδείσου πύλας
ανοίξας, εἰσῆλθεν».

9. Τό μοιρολόι τῆς Παναγιάς

Ἡ Παναγία Μητέρα, βλέποντας τόν
Υἱό της στό Σταυρό, θρηνεῖ: «Τί τό
ξένον,/ὀρῶ/μυστήριον, Υἱέ μου;/πῶς ἐ-
πί ξύλου θνήσκεις,/σαρκί πηγνύμενος
ζωῆς χορηγέ;». Ὁ ποιητής λαός συνθέ-
τει τό δικό του μοιρολόι: «Σήμερα μαῦ-
ρος οὐρανός, σήμερα μαύρη μέρα/.../
σήμερα πάνε κι ἐρχονται στής Παναγιάς
τήν πόρτα/.../«Σῶσε (φτᾶσε) κυρά μου
Παναγιά, τούτηνε δά τήν ὥρα/καί τόν
ὕγιό σου πιάσανε καί στό σταυρό τόν
πάνε»/.../Ἡ Παναγιά σάν τ' ἄκουσε
τοῦτον τόν λόγον λέει:/—Ποῦ 'ναι
γκρεμός νά γκρεμιστῶ, γιालός νά πάω
νά πέσω;»/Κανένας δέν τῆς μίλησε νά
τήν παρηγορήσει,/μόν' ὁ Χριστός τῆς
μίλησε ἀπ' τόν σταυρόν ἐπάνω!».

Ὁ Βυζαντινός ὑμνογράφος βάζει τοῦ-
τα τὰ λόγια στό λογισμό τῆς Μάνας:

«Υἱέ μου, ποῦ τό κάλλος ἔδω τῆς μορ-
φῆς σου;/οὐ φέρω καθορᾶν σε ἀδίκως
σταυρούμενον/σπεῦσον οὖν ἀνάστηθι,/
ὅπως ἴδω καγὼ σοῦ τήν ἐκ νεκρῶν
τριήμερον ἑξανάστασιν».

10. Ἄφες αὐτοῖς...

Ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ «ὑπὲρ τῶν σταυ-
ρούντων παρακαλεῖ τόν ἴδιον Πατέρα/
λέγων/Ἄφες αὐτοῖς τήν ἁμαρτίαν ταύ-
την/οὐ γάρ οἶδασιν οἱ ἄνομοι τί ἀδί-
κως πράττουσιν».

Γυμνοὶ ὅλοι μας μπροστά στό μεγα-
λεῖο τοῦ Υἱοῦ καί τήν ἐγκαρτέρηση τῆς
Μητέρας του! «Ἄναψε Ρόδο ἀμάραντο/
καί περιτύλιξε μέ τόν ἀσημένιο χιτῶνα
Σου/τή θλιβερή μας γυμνότητα...». (Τάκης Βαρβιτσιώτης «Ταπεινός Αἶνος
πρὸς τήν Παρθένο Μαρία»).

Συγκλονίζεται ὁ ποιητής ὅταν βλέπει
καί τή δική του ἐνοχή πίσω ἀπό τόν
Σταυρό: «Κίτρινη ἡ ὥρα πού Σέ κάρ-
φωσαν/κι ἤμουν ἀντάμα στούς σταυ-
ρωτές Σου./Κρατοῦσα τό χοντρό καρ-
φί γερά/ἀπάνω στήν παλάμη τῆς Ἀγά-
πης/κι ὁ ἄλλος τοῦ 'δινε μέ τό σφυ-
ρί...//Ξεπήδησε τό αἷμα Σου, γαρίφαλο
ζεστό/κι ἔστρεψα τό κεφάλι νά μὴ βλέ-
πω...». (Ναυσικά Κασσιμάτη «Ἐκεῖνη
τήν Παρασκευή»).

Τραγικός ὁ λόγος τοῦ Λευτέρη Μάι-
να: «Χριστέ μου, πίκρα ἐνοιῶσα πολλή
στή σταύρωσή Σου,/γιατί ἐνῶ ἐρχόμου-
να κοντά σάν μαθητῆς Σου/καί μέ τοῦ
Σίμωνα διάθεση, τοῦ Κυρηναίου,/μέ
πόνον ἀντίκρυσσε τόν ἐαυτό μου σταυρω-
τή Σου,/στό πρόσωπο ἐνός εὐσεβεστά-
του Φαρισαίου». (Ἐλευθ. Μάινας «Στή
Σταύρωσή Σου»).

11. Τετέλεσται

Ἀπό τό Σταυρό ἀκούγεται κραυγή μεγάλη: «Ἠλί, Ἠλί, λαμὰ σαβαχθανί!» Ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ σέ πλήρη ἐγκατάλειψη...

Σέ λίγο ἀκούγεται πιό δυνατή κραυγή: «Τετέλεσται». Ὁ υἱός τοῦ Ἀνθρώπου «κλίνας τήν κεφαλήν παρέδωκε τό Πνεῦμα». «Καί ἰδοῦ τό καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο... καί ἡ γῆ ἐσεισθη καί αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν καί τά μνημεῖα ἀνέωχθησαν...» σημειώνει ὁ Εὐαγγελιστής.

«Σήμερον ὁ ἄδης στένων βοᾷ/κατελύθη μου ἡ ἐξουσία/ἐδεξάμην θνητόν ὥσπερ ἓνα τῶν θανόντων/.../ἐγὼ εἶχον τοὺς νεκροὺς ἀπ' αἰῶνος,/ἀλλὰ οὗτος ἰδοῦ πάντα ἐγείρει...».

Μέ τήν κάθοδο τοῦ Κυρίου στόν Ἄδην καταλύεται ἡ βασιλεία τοῦ θανάτου. Ὁ Ἄδης χάνει τήν ἐξουσία του. Καί φωνάζει ἀπελπισμένα: *«κατεπόθη μου τό κράτος/ὁ ποιμὴν ἐσταυρώθη καί τόν Ἀδάμ ἀνέστησεν/.../Ἐκένωσε τοὺς τάφους σταυρωθεῖς/οὐκ ἰσχύει τό τοῦ θανάτου Κράτος».*

Ὁ Κύριος «τό θάνατο, ὅπως τόν ξέρουμε ἐμεῖς, δέν τόν γνώρισε. Γνωρίζει μόνο τό θάνατο, πού ἀκολουθεῖται ἀπό τήν Ἀνάσταση, σημειώνει ὁ Guardini. Ἡ νεοελληνική ποίηση ὑψώνει προσευχή γιά τίς προαπελθούσες ψυχές: *«Κύριε/ὅταν φτάσει ἡ ἐνάτη ὥρα,/ἡ ὥρα τῆς ἀγάπης Σου/καί κατεβεῖς τά σκαλοπάτια τῆς αἰωνιότητος/πᾶρε ἀνθρώπινη καρδιά/καί θυμήσου τό τελευταῖο βλέμμα τῆς Μητέρας Σου,/τό τελευταῖο δικό Σου βλέμμα/καρφωμένο στό θλιμμένο Της πρόσωπο!.../Θυμήσου τῇ μητέρα μέ*

τά παιδικά μάτια/καί τό χαμόγελο τῆς αἰωνιότητος!». (Νίκος Ἀρβανίτης «De Profundis»).

12. Ἀναστάσεως ἡμέρα

«Τήν ἀνάστασιν σου,/Χριστέ Σωτήρ,/Ἄγγελοι ὕμνουσιν ἐν οὐρανοῖς/καί ἡμᾶς τοὺς ἐπὶ γῆς καταξιώσον ἐν καθάρᾳ καρδίᾳ σέ δοξάζειν».

Ἡ νεοελληνική ποίηση ἔχει ὑμνήσει ἐπάξια τήν Ἀνάσταση: —«Κἄνε τό θαῦμα Σου Θεέ μου/μαζί μέ τόν «Υἱόν Σου»/ν' ἀναστηθοῦνε/κι οἱ νεκρές ψυχές μας!». (Γιάννης Καμαρινάκης «Θεῖα καί ἀνθρώπινα πάθη»).

Ὁ Ἀρ. Προβελέγγιος θά συνθέσει τούτους τοὺς στίχους: *«Χριστός Ἀνέστη! Ἀνοίγουν/καί ὕμνοιοιοῦν τά χεῖλη./Ἐχθροί καί φίλοι σμίγουν/καί γίνονται φίλοι./Χριστός στό θρόνο ἀνέβη/κι ἀγάπη βασιλεύει».*

Ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, στόν περὶ φημο κανόνα τῆς «Ἀναστάσεως», γράφει: *«Ἀναστάσεως ἡμέρα, λαμπρυνθῶμεν λαοί/Πάσχα, Κυρίου Πάσχα...».* Καί στήν γ' ὥδή: *«Προλαβοῦσαι τόν ὄρθρον αἱ περὶ Μαριάμ/καί εὐροῦσαι τόν λίθον ἀποκυλισθέντα τοῦ μνήματος/ἤκουον ἐκ τοῦ Ἀγγέλου/τόν ἐν φωτί αἰδίῳ ὑπάρχοντα/μετά νεκρῶν τί ζητεῖτε ὡς ἄθρων;...».*

Ἐξαίσιος εἶναι ὁ ὕμνος γιά τήν Ἀνάσταση: *«Ἀναστάσεως ἡμέρα/καί λαμπρυνθῶμεν τῇ πανηγύρει/καί ἀλλήλους περιπτυνώμεθα./Εἴπωμεν ἀδελφοί/καί τοῖς μισοῦσιν ἡμᾶς/συγχωρήσωμεν πάντα τῇ Ἀναστάσει...».* Ἀπό τοῦτον τόν ὕμνο ἐμπνεύσθηκε ὁ Διονύσιος Σολωμός κι ἔγραψε τόν θαυμάσιο ὕμνο του «Ἡ ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς», πού ἐνσωμάτωσε

στήν εξαίσια σύνθεσή του «Ὁ Λάμ-
προς». «Χριστός Ἀνέστη! Νέοι, γέροι
καί κόρες,/ὄλοι, μικροί μεγάλοι, ἐτοι-
μαστήτε/μέσα στίς ἐκκλησιές τές δα-
φνοφόρες/μέ τό φῶς τῆς χαρᾶς συμ-
μαζωχθῆτε/ἀνοίξετε ἀγκαλιές εἰρηνο-
φόρες/ὀμπροστά στους Ἀγίους καί φι-
ληθῆτε/φιληθῆτε γλυκά χεῖλη μέ χεί-
λη./Πέστε: Χριστός Ἀνέστη, ἐχθροί καί
φίλοι».

Θά κλείσουμε τούτην τήν Σταυρανα-
στάσιμη Πορεία μέ στίχους τοῦ ποιητῆ
τῆς Ἀναστάσεως, τοῦ Γ. Βερίτη: «Ἄ-
νοιξη μπῆκε γιά καλά/κι ἡ θάλασσα
παιζογελᾷ/κι ἀνθίζουν κῆποι ἐντός
μου./Πλάκες, πού στέκατε βαριές/στά
μνήματα καί στίς καρδιές,/σᾶς ἔσπασε
ὁ Χριστός μου!».

ΝΙΚΟΣ Θ. ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ

ΚΟΝΤΑ ΣΟΥ...

Θέλω
τό σταυρό μου μαζί Σου νά πάρω.
Κι ἂν ὁ δρόμος μέ φέρει
πρός τά μέρη
τοῦ φρικτοῦ Γολγοθᾶ,
νά σταθῶ
ἐκεῖ κάπου κοντά Σου.
Μή θαρρεῖς πῶς μπορῶ
σάν τόν Σίμωνα, Θεέ μου, σ' Ἑσένα
βοήθεια νά δώσω.
Τόν δικό μου σταυρό
δέν μπορῶ νά σηκώσω.
Μόνο θέλω μαζί Σου νά ῥθῶ,
νά μοῦ δίνει κουράγιο
ἡ φωνή Σου.
Νά πονέσω μαζί Σου
καί κοντά Σου νά πιῶ
τό πικρό τοῦ θανάτου ποτήρι.
Σάν τό σπόρο πού λιώνει
γιά ν' ἀρχίσει καινούργια ζωή,
ᾄς χαθεῖ
τό παλιό μου κορμί τοῦ θανάτου.
Κι ἡ Ἀνάσταση νά ῥθεῖ καθώς
θά πετιέσαι ἀπ' τό μνημα ὅλο φῶς
τή νυχτιά τοῦ Σαββάτου.

ΧΑΡΑ ΚΡΙΣΠΟΥ

ΑΙΜΑ: ΤΟ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟ ΥΓΡΟ

‘Από· τήν στιγμή πού ὁ πρωτόγονος ἄνθρωπος ἐμπρός στή θέα τοῦ αἵματος ἐντρομος καί σέ σύγχυση νιώθει τό μυστήριο πού περιβάλλει τήν παρουσία του, ἕως τίς ἡμέρες μας πού τό αἷμα καί τά παράγωγά του ἀποτελοῦν τήν θεραπεία πολλῶν νοσημάτων, τό θαυματουργό αὐτό ὑγρό τοῦ ἀνθρώπινου καί ζωικοῦ ὀργανισμοῦ ἔχει ἀπασχολήσει λαούς, ἄτομα, ἀνθρωπολόγους καί ἄλλους ἐπιστήμονες.

‘Η ἀναφορά στήν διαχρονική ἱστορία τοῦ αἵματος ἀποτελεῖ ἓνα τεράστιο θέμα. Γιά ὀρισμένους ἐπιστήμονες ἔχει ἀποτελέσει σκοπὸ ζωῆς καί χωρὶς νά τό ἔχουν φθάσει στό τέλος του, γιατί ἡ ἱστορία αὐτή συνεχίζεται καί στήν ἐποχή μας, εἶναι μεγάλη καί εἶναι δύσκολο νά τήν παρακολουθήσουμε. Οἱ πληροφορίες πού δίνονται σέ αὐτό τό ἄρθρο εἶναι πολύ λίγες. Κάποιες ἀπό αὐτές προσπαθήσαμε νά προσεγγίσουμε.

‘Η ἱστορία τοῦ αἵματος ἀρχίζει μέ τήν ἱστορία τῶν θρησκειῶν. ‘Από τήν ἐποχὴ πού ὁ Μισέλ Σερβιέ (1511-1553) ἀνακαλύπτει τήν πνευμονική κυκλοφορία, τό αἷμα περνᾷ στήν ἀρμοδιότητα τῆς ἱατρικῆς καί τῆς βιολογίας καί χάνει ἀρκετά ἀπό τήν θρησκευτική καί ἱερή του ἀξία. ‘Εξακολουθεῖ ὅμως νά διατηρεῖ τήν συγκινησιακή του δύναμη καί νά κατευθύνει τήν συμπεριφορὰ μας. Πολλές πράξεις τῶν ἀνθρώπων εἶναι σίγουρα ἐπηρεασμένες ἀπό τήν πα-

ρουσία του, ἀκόμη καί σήμερα στίς πολιτισμένες κοινωνίες.

Τί ἦταν ὅμως αὐτό τό πρωταρχικό πού προσέδωσε στό αἷμα αἶγλη, δέος, αὐτό πού ἀπώθησε καί εἴλκυσε, αὐτό πού δημιούργησε ἀπαγορεύσεις (ταμποῦ); Δύο κυρίως εἶναι οἱ πηγές ἀπό τίς ὁποῖες τό αἷμα ἀντλεῖ τήν θρησκευτο-λογική καί ἐθνολογική του σημασία:

1ο. ‘Η παρουσία του σέ φυσιολογικές λειτουργίες τοῦ ἀνθρώπινου ὀργανισμοῦ, ὅπως αὐτό συμβαίνει στίς φυσιολογικές λειτουργίες τῆς γυναίκας π.χ. στόν τοκετό.

2ο. ‘Η σχέση του μέ τόν θάνατο ἀνθρώπων καί ζώων, γεγονός πού συνδέθηκε μέ τήν ψυχή.

‘Ο Φρόϋνδ στό ἔργο του «Τοτέμ καί ταμποῦ» μετά ἀπό ἀνθρωπολογικές μελέτες πού ἔκανε δέχεται ὅτι ἡ θεώρηση τῆς γυναίκας ὡς ταμποῦ ἔχει ἄμεση σχέση μέ τήν συχνή παρουσία τοῦ αἵματος στίς φυσιολογικές λειτουργίες τοῦ σώματός της γιατί ὁ θάνατος μπορεῖ νά εἶναι ἀναίμακτος, ἡ γέννησή μας ὅμως εἶναι πάντα αἱματηρή.

Στήν καθημερινή μας ζωὴ εἶναι πολλές καί συχνές οἱ ἀναφορές μας στό αἷμα π.χ. γιά τόν δολοφόνο λέμε ὅτι «ἔχει λερώσει τά χέρια του μέ αἷμα», ἡ ἔκφραση «τό ‘χει στό αἷμα του» ἢ «τό αἷμα του βράζει» ἢ «τό αἷμα παγώνει στίς φλέβες του» ἢ «τό αἷμα νερό

δέν γίνεται» καί τόσες ἄλλες προκειμένου νά ἐκφράσουμε διάφορες καταστάσεις.

Τό αἷμα στούς ἀρχαίους λαούς ἔπαιξε πρωταρχικό ρόλο. Στόν Ὅμηρο θεωρεῖται ὡς φορέας καί ἔδρα τῆς ζωῆς καί τῆς ζωτικῆς δύναμης, ἡ ἀπώλειά του ἐπιφέρει τόν θάνατο, ἐνῶ ἡ αἰμοποσία ἀκόμη καί αἵματος ζῶν, ξαναδίνει τίς αἰσθήσεις στόν ἐτοιμοθάνατο.

Στίς Χοηφόρες τοῦ Αἰσχύλου, ἡ ἀντίληψη ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ σκοτωμένου βρίσκεται στό αἷμα του, ὁδηγεῖ σέ τελετές (μασχαλίσματα καί ἐξάργματα) προκειμένου νά ἐξουδετερώσουν τήν μετά θάνατον δύναμή του. Στόν Ἱπποκράτη καί Γαληνό συναντᾶμε τήν ἄποψη ὅτι τό αἷμα εἶναι ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἐξ οὗ καί ὁ ὅρος αἵματοψυχή. Τήν ἴδια ἄποψη ἔχουν ὁ Ἐμπεδοκλῆς, ὁ Κριτίας καί ὁ Ἀριστοτέλης.

Ἡ περιγραφή τοῦ Ἄδη στήν Ὅμηρου Ὀδύσσεια ἀποτελεῖ ἓνα ποίημα γιά τό αἷμα. Οἱ ἀρχαῖοι πιστεύουν ὅτι οἱ θεοὶ καί νεκροὶ ἔχουν ἀνάγκη ἀπό αἷμα, γιά τόν λόγο αὐτό ἔχουμε θυσίες ζῶν καί κάποιες φορές ἀνθρωποθυσίες, στούς θεοὺς γιά νά τοὺς ἐξευμενίσουν, στούς νεκρούς γιά νά ἐπανακτήσουν κάποιες δυνάμεις τους. Ὁ Εὐριπίδης στίς Φόνισσες καί στήν Ἡλέκτρα ἀναφέρεται ἐπίσης στό αἷμα. Οἱ Ρωμαῖοι θά διατηρήσουν τό ἐνδιαφέρον νά ξεδιψάσουν «τίς σκιές πού εἶναι ἄδεις ἀπό αἷμα» μέ τό ζεστό αἷμα τῶν θυμάτων τους. Στούς ἀρχαίους Σπαρτιάτες οἱ νεαροὶ κατά τήν περίοδο τῆς κρυπτείας δηλαδή τῆς ἀπομόνωσης, ἔπρεπε μέσα στήν νύχτα νά φρονεῦσαν μερικoὺς εἰλωτες ἐρ-

χόμενοι σέ πρώτη ἐπαφὴ μέ τό αἷμα προετοιμαζόμενοι ἔτσι νά γίνουν καλοί πολεμιστές.

Οἱ σχετικές μέ τό αἷμα παραστάσεις εἶναι συχνά ἴδιες ἢ παρόμοιες σέ ὅλους τοὺς πολιτισμούς, εἴτε πρόκειται γιά πολιτισμούς «ὑψηλοῦ ἐπιπέδου» εἴτε γιά πρωτόγονους. Πρωτόγονοι λαοὶ χρησιμοποιοῦσαν τό αἷμα ζῶν ἢ καί ἀνθρώπων ἀκόμη γιά ἐντρίβες στό σῶμα τους γιά νά λάβουν δυνάμεις. Στήν ἐποχὴ μας βιώνουμε καθημερινά αἱματοχυσίες μέ διάφορες μορφές (πόλεμοι - βία).

Ἡ λογοτεχνία ἐπίσης ἔχει ὑποστεί τήν ἐπίδραση τῆς παρουσίας τοῦ αἵματος καί γενικότερα ἡ τέχνη. Ἀπό τό αἰσθηματικό μυθιστόρημα ἕως τίς ἀστυνομικὲς ἱστορίες τό αἷμα κάνει αἰσθητὴ τήν ὑπαρξή του. Ἡ βεντέτα καί ἡ αὐτοκτονία εἶναι κάποια ἀπὸ τὰ θέματα πού ἐλκύουν τόν ἀναγνώστη ἢ θεατῆ.

Κοινωνικὲς καταστάσεις καί διάφορες λειτουργίες πού ἀκόμη καί στήν ἐποχὴ μας ὑπάρχουν ἔχουν τήν ἀπαρχή τους στήν ὑπαρξὴ τοῦ αἵματος. Ὁ φόβος τῶν ἐμμήνων δημιούργησε κοινωνικὲς δομές ὅπως τόν γυναικωνίτη καί τό χαρέμι πού ἡ ἀρχὴ τους ἀνάγεται στὰ «σπίτια τῶν γυναικῶν μέ ἐμμηνόρροια».

Ταυρομαχίες, ἀδελφοποιία, διαδοχὲς γαλάζιου αἵματος, δυναστείες, τὰ σπίτια τοῦ τοκετοῦ πού ἔγιναν μαιευτήρια, ἡ μιαιρότητα τῆς γυναίκας, «ἡ αἰμομιξία» τό αἷμα μαρτύρων καί ἡρώων καί τόσες ἄλλες ἐννοίες καί δομές, αἰσθήματα καί πράξεις περιστρέφονται γύρω ἀπὸ τό θαυματουργό ὑγρό.

Ἡ ἔρευνα γύρω ἀπό τίς δυνατότητες τοῦ αἵματος εἶναι μποροῦμε νά ποῦμε ἀπεριόριστη. Ἀπό τήν αἱματογενή μετάδοση νοσημάτων (HIV, ἥπατίτιδες) ἕως τό πολυσυζητημένο θέμα αἰμοδοσίας, παραγῶν καί τῶν βλαστοκυττάρων, τό αἷμα προχωράει στήν ἱστορία του μέ σπουδαίους ἐρευνητές.

Στίς θρησκείες ἡ σημασία του εἶναι σημαντική. Τό Κοράνι θεωρεῖ τό αἷμα πρωταρχικό σημεῖο τῆς γέννησης τοῦ ἀνθρώπου: «Ἀνάγνωθι ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου σου, ὅστις ἔχτισε τά πάντα, ὅστις ἔπλασε τόν ἄνθρωπο ἐκ θρόμβου αἵματος». Στούς Μογγόλους ὁ Τζέκινς Χάν γεννήθηκε κρατώντας ἕνα θρόμβο αἵματος στό δεξί του χέρι. Ἡ Ἰνδία κατά τήν Βεδική ἐποχή της, ἡ Ἰαπωνία κατά τήν περίοδο τῶν Σαμουράι, οἱ πολιτισμοί τῆς Προκολομβιανῆς Ἀμερικῆς ἔχουν νά ἐπιδείξουν θυσίες, τελετουργικά καί ἀνθρώπινες ἐκατόμβες.

Στήν Παλαιά Διαθήκη ἡ συμφωνία τοῦ Θεοῦ μέ τόν περιούσιο λαό «σφραγίστηκε» μέ αἷμα: «Λαβὼν δέ Μωυσῆς τό αἷμα κατεσκέδασε τοῦ λαοῦ καί εἶπεν: ἰδοὺ τό αἷμα τῆς διαθήκης, ἧς διέθετο ὁ Κύριος πρὸς ὑμᾶς περὶ πάντων τῶν λόγων τούτων». Ἐπίσης στήν Π.Δ. μία ἀπό τίς πολλές ἀναφορές εἶναι: «τό ἀδικοχαμένο αἷμα βοᾷ στόν οὐρανὸ γιὰ ἐκδίκηση». (Ἐξοδος).

Ὁ Χριστὸς στήν Καινὴ Διαθήκη στόν Μυστικὸ Δεῖπνο καλεῖ σέ βρώση τοῦ σώματός Του καί πόση τοῦ αἵματός Του τά ὅποια συμβολίζονται μέ τόν ἄρτο καί τόν οἶνο, σφραγίζοντας τήν Διαθήκη του Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ μέ τόν ἄνθρωπο,

βάζοντας τέλος στίς αἱματηρές θυσίες. Ὁ Ἰησοῦς μέ τήν αἱματηρή του θυσία ἐπάνω στόν Σταυρὸ ἐξαγιάζει τό αἷμα, δίνει σ' αὐτό πνευματική ἀξία καί τό χρησιμοποιεῖ ὡς μέσον σύνδεσης Θεοῦ καί ἀνθρώπου καί σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπινου γένους.

Καί στίς δύο Διαθήκες ἡ παρουσία τοῦ αἵματος εἶναι συχνή, ὡς ἔννοια καί ὡς γεγονός. Στήν Κ.Δ. ἀπό τίς ἀναφορές ἰδιαίτερα χαρακτηριστικές εἶναι οἱ πολὺ γνωστές: «καί ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν: τό αἷμα Αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καί ἐπὶ τά τέκνα ἡμῶν» καί τά λόγια τοῦ Πιλάτου: «ἀθῶος εἰμί ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου».

Αὐτά εἶναι μερικά ψήγματα τῆς ἱστορικῆς παρουσίας τοῦ αἵματος διὰ μέσου τῶν αἰώνων. Παρουσία θαυματουργῆ, ἐξαγιασμένη ἀλλὰ καί ἔκφραση ἐκδίκησης καί μίσους. Φόβος καί παρηγορία, ἀπώθηση καί ἐλπίδα.

Εὐχή μας νά μπορέσει κάποτε ὁ ἄνθρωπος νά χρησιμοποιήσει τό αἷμα μόνο γιὰ τήν υἰεΐα του, χωρὶς νά βλάπτονται ἄλλες ζωές καί γιὰ τόν ἐξαγιασμό του συμμετέχοντας ἐνεργῶς κατ' ἐξοχήν στό μυστήριό τῆς θείας εὐχαριστίας.

ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
Ἱατρός - Βιοπαθολόγος

Βιβλιογραφία

1. Παλαιά Διαθήκη.
2. Καινὴ Διαθήκη.
3. Ἐγκυκλοπαίδεια - Πάπυρος - Larousse.
4. Roux Jean - Paul, 1998. Τό αἷμα: Μῦθοι, Σύμβολα καί Πραγματικότητα. «Νέα Σύνορα». Α. Α. Λιβάνη, Ἀθήνα.

Η ΑΡΜΟΝΙΚΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΟΣ

Ἡ μέριμνα γιά τήν πνευματική μας καλλιέργεια, δέν πρέπει νά μᾶς κάμει νά παραμελήσωμε τά ζητήματα πού ἀναφέρονται στή σωματική ἀκμή καί ὑγεία. Ὑπάρχουν φιλοσοφικά συστήματα, ὑπερπνευματικά τάχα, πού θεωροῦν κατώτερη τοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου τήν μέριμνα γιά τό σῶμα. Εἶναι αὐτό μιᾶ ἀκρότης, ἡ ἀντίθετη πρός τήν ἄλλη ὑλιστική. Μά καί οἱ δυό πλανεμένες ἀντίληψεις χάνουν τήν δημιουργική συνθετική, ἀρμονική ἀντιμετώπιση τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητας, πού εἶναι ψυχή καί σῶμα σ' ἓνα ἐνιαῖο ἀρμονικό σύνολο. Καί ἀκριβῶς μιᾶ ἀπό τίς μεγαλύτερες ὑπηρεσίες πού προσφέρει στόν ἄνθρωπο ὁ Χριστιανισμός, εἶναι πῶς, μακρυνά ἀπό τέτοιες μονομέρειες, τοῦ δείχνει τήν ἀρμονική ἐνατένιση καί ἐπομένως τήν ὀρθή καλλιέργεια τῆς ὅλης ἀνθρωπίνης προσωπικότητας, τῆς ψυχῆς μά καί τοῦ σώματος. Κατηγόρησαν μερικοί τόν Χριστιανισμό, πῶς εἶναι μιᾶ ἀντίληψη τῆς ζωῆς ἀποκλειστικά πνευματική, καί δέν ἀφήνει περιθώριο γιά τή στοργική ἐπιμέλεια τοῦ ὑλικοῦ, τοῦ σωματικοῦ στόν ἄνθρωπο. Πλάνη μεγάλη, πού ξεδιαλύνεται μόλις κανεῖς ρίξει μιᾶ ματιά στήν Καινή Διαθήκη, μάλιστα στόν Ἀπόστολο Παῦλο. Θά δῇ ἐκεῖ τήν ὑψηλή, τήν ὑπέροχη, κυριολεκτικά τή θεία θέση πού δίνεται στό ἀνθρώπινο σῶμα. Κατοικητήριο καί ναό τοῦ Θεοῦ ἀνεκλήρωξε τό σῶμα —μόνος ἀπό

ὅλα τά θρησκευτικά μά καί τά φιλοσοφικά συστήματα— ὁ Χριστιανισμός. Ἐκεῖνο πού ὁ Χριστιανισμός ἐπολέμησε, εἶναι ἡ ὑλιστική σωματολατρεία. Ἐκεῖνο πού ἐξεκαθάρισε εἶναι πῶς ὁ σύνδεσμος ψυχῆς καί σώματος εἶναι ἱεραρχικός. Πῶς τό ἀνώτερο εἶναι τό πνεῦμα· αὐτό κυβερνᾷ, δίνει τήν κατεύθυνση. Πῶς τό σῶμα εἶναι τό κατώτερο, αὐτό ἐκτελεῖ, εἶναι ὄργανο τοῦ πνεύματος. Ὅταν αὕτη ἡ ἀνωτερότης εἶναι σεβαστή, τότε τό σῶμα εἶναι κάτι τό ἱερό, τό θεῖο. Τότε ἡ ἐπιμέλεια γιά τήν σωματική συντήρηση καί ἀκμή τοῦ ἀνθρώπου εἶναι χρέος ἱερό. Τότε καί ἡ διατροφή, τότε καί τό φαγητό καί τό πιστό ἀκόμη, ἐνέργειες ὑλικές, παίρνουν πνευματικήν ἀξία, ἀφοῦ πρόκειται νά δώσουν δύναμη στό σῶμα πού εἶναι τοῦ πνεύματος τό ἐκτελεστικό ὄργανο.

Ὅταν ὅμως ἡ ἱεραρχία αὕτη δέν τηρεῖται, ὅταν ἡ σωματική καλοπέραση, τό φαγοπότι, τό γλέντι, ἡ ἔστω καί μόνο ἡ ὠμή σωματική δύναμη γίνεται σκοπός καί νόημα τῆς ζωῆς τότε ἡ ἀνθρώπινη προσωπικότης τραυματίζεται, γίνεται ἀνάπηρη. Καταλήγομε ἔτσι σ' ἓναν τύπο ἐκφυλιστικό, στόν σαρκικό ἄνθρωπο, ὅπως τόν λείει ἡ Γραφή, στόν ἄνθρωπο δηλαδή πού μέσα του ἔχει νεκρωθῇ ὅ,τι ἀληθινά ἀνθρώπινο.

Αὐτό λείει ὁ Χριστιανισμός μά αὐτό μαρτυρεῖ καί ἡ πείρα τῆς ἀνθρωπότη-

τος. Αυτό είναι τό δίδαγμα τῆς ἀνθρώπινης ἱστορίας. Ὅπου ἡ σαρκολατρεία ἔκαμε τήν ἐμφάνισή της ἐκεῖ ἐμαράθηκε σιγά, σιγά κάθε ἀνώτερο ὄνειρο. Πόσα εὐγενικά νεανικά σχέδια, πόσα ξεκινήματα λυτρωτικά, πόσες φιλοδοξίες ἀνώτερες, πόσες ἐνθαρρυντικές σταδιοδρομίες δέν ἔγιναν σκόνη ἐξ αἰτίας ἀκριβῶς μιᾶς τέτοιας σωματολατρείας, μιᾶς κατατυράννησης τοῦ πνεύματος ἀπό τήν σωματική καλοπέραση! Καί πόσα ναυάγια, πόσοι πόνοι, πόσα δάκρυα δέν ὀφείλονται στήν ἀποχαλίνωση αὐτή τοῦ σώματος!

* * *

Μά ἴσως τό πιό χαρακτηριστικό ὅσο κι ἂν φανῇ σέ μερικούς παράξενο, εἶναι καί τοῦτο. Ὅτι αὐτή ἡ σωματολατρεία ὑπονομεύει καί τοῦ σώματος ἀκόμη τήν ὑγεία καί τήν ἀκμή καί τήν ἀπόδοση. Γιά κεῖνον πού στοχάζεται πνευματικά τά πράγματα καί ἰδιαίτερα γιά τόν χριστιανό, αὐτό εἶναι καταφάνερο εὐθύς ἀπό τήν ἀρχή. Εἶναι τό ἀποτέλεσμα τό ἀναπόφευκτο τῆς ἀνάποδης ἀφύσικης θέσεως πού παίρνει ἡ ἀνθρώπινη προσωπικότητα, ὅταν τίς κατευθύνσεις τίς δίδει ὄχι τό πνεῦμα, παρὰ τό σῶμα. Καί αὐτή ἡ ἀντιφυσιολογική θέση βέβαια σκοτώνει τό πνεῦμα μά δέν μπορεῖ παρὰ θά φέρη χωρίς ἄλλο τά ἐπιζήμια ἀποτελέσματά του καί στό σῶμα. Αὐτό πού προβλέπει, φωτισμένος ἀπό τόν Χριστιανισμό, ὁ πνευματικός στοχασμός, αὐτό τό μαρτυρεῖ ἡ πείρα τῆς ζωῆς μέ τίς χιλιάδες τῶν ἀνθρώπων πού ἐσχότωσαν τό σῶμα τους γιατί ἀρνήθηκαν νά τό ἐντάξουν στήν ὀργανική ἱεραρχία τοῦ πνεύματος. Τό μαρτυρεῖ ὅμως καί ἡ ἐπιστήμη, ἐφ' ὅσον, ἐννοεῖται, βρῖσκει ἀντιπροσώπους

ἀμερόληπτους καί προσηκτικούς ἐρευνητές. Ξεχωριστό ἐνδιαφέρον ἐμφανίζει, τό βιβλίο ἐνός εἰδικώτατου στό θέμα τοῦ καθηγητοῦ Νιούς Χόλμ. Ὁ Νιούς Χόλμ καθηγητής τῆς ὑγιεινῆς στό Πανεπιστήμιο τοῦ Μπέρμινγχαμ καί συγχρόνως ἕνας ἀπό τοὺς κυριωτέρους ἐργάτας τοῦ συστήματος κοινωνικῆς ὑγιεινῆς στήν Ἀγγλία. Ὁ Ὑάγγλος ὑγειονόμος σέ μελέτη του ἐξετάζει τό θέμα ἀπό ὅλες τίς πλευρές καί τό κύριο συμπέρασμα πού καταλήγει εἶναι ὅτι ἡ μέριμνα γιά τήν ἐξυγίανση τοῦ σώματος, ἂν πρόκειται νά μὴν εἶναι ματαιοπονία, πρέπει νά συνδυάζεται μέ τήν προσπάθεια γιά τήν ψυχική ἐξυγίανση. Ὅσο προχωρεῖ, ἀνεπηρέαστη πιά ἀπό τίς ὑλιστικές μεροληψίες περασμένων χρόνων ἡ νεώτερη ἐπιστήμη ἀναγνωρίζει τόν σύνδεσμο καί τήν ἀλληλουχία πού ὑπάρχει ἀνάμεσα στό σῶμα καί τήν ψυχή καί τήν ἐξάρτηση τῆς σωματικῆς ὑγείας ἀπό τήν ὑγεία τῆς ψυχῆς. Αὐθεντίες τῆς σύγχρονης ἐπιστήμης, βιολόγοι ὅπως ὁ Καρρέλ, ψυχίατροι ὅπως ὁ Γιούγκ καί ὁ Μαϊντερ, θεμελιώνουν τή νεώτερη ἐπιστήμη πάνω σ' αὐτή τήν ἐξάρτηση. Ὁ χαρακτηῖρας τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ψυχική του δύναμη, ἡ ἱκανότητά του στήν ψυχική ἀντίσταση ἔχει ἐκδηλώσεις ἁμεσες στή σωματική νοσηρότητα. Ἡ ἐπίδραση τῆς ψυχικῆς ἀρρώστειας πάνω στό σῶμα εἶναι πολύμορφη. Εἴτε ἡ ψυχική ἀρρώστεια δημιουργεῖ τήν αἰτία, τήν πρόκληση τῆς νόσου, εἴτε ἔχει κακήν ἐπίδραση στήν ἐξέλιξή της καί τήν ἀνάκτηση τῆς ὑγείας. Ὑπάρχουν ἀρρώστειες, ὅπου αὐτό εἶναι καταφάνερο. Τέτοιες εἶναι οἱ νευροψυχικῆς ἀρρώστειες. Ἕνας ὀργανισμός ψυχικά δυναμώμενος, συνηθισμένος στή χριστιανική

κυριαρχία καί στήν υπεργνίκηση καί τῶν κακῶν ἐξωτερικῶν ἐρεθισμάτων, ἀντέχει στίς νευροψυχικές προσβολές περισσότερο ἀπό ἄλλον ὀργανισμό, ὅπου ἡ ψυχική δύναμη ἔχει καταδικασθῇ σ' ἀδράνεια ἐξ αἰτίας μιᾶς ζωῆς πού μόνο ἡ σωματική καλοπέραση ἔχει τόν λόγο. Ὑπάρχουν ἔπειτα νοσήματα πού ὀφείλονται ἀκριβῶς στό ξεχαρβάλωμα τοῦ ἀνθρώπινου ὀργανισμοῦ, σ' ἐκεῖνο πού ὁ λαός τόσο σοφά καί χαρακτηριστικά λέει «παραλυσία». Εἴτε εἶναι νοσήματα πού προέρχονται κατ' εὐθείαν ἀπό τέτοιο τρόπο ζωῆς, εἴτε εἶναι νοσήματα πού ἐξ αἰτίας αὐτῆς βρίσκουν σωματικό ὀργανισμό ἔτοιμο νά τά ὑποδεχθῇ. Ἀκόμα καί καθαρῶς χειρουργικές περιπτώσεις αἰσθάνονται τά ἀποτελέσματα τῆς καταπτώσεως πού φέρνει στό σύνολο ὀργανισμό ἡ ψυχική νοσηρότης. Ὅτι δέ στήν εξέλιξη καί τήν θεραπεία ἡ ψυχική αὐτή ἀναπηρία ἐκδηλώνει σέ χίλιους δυό τρόπους ἄμεσα τά ἀποτελέσματα της, μόλις χρειάζεται νά λεχθῇ.

Χριστιανική διδασκαλία λοιπόν, πεῖρα πανανθρώπινη, καί ἡ νεώτερη ἐπιστημονική ἔρευνα συμφωνοῦν σέ τοῦτο: Ὁ ἄνθρωπος δέν εἶναι μόνο τόσες ὀκάδες κρέας, εἶναι μιᾶ **ἁρμονική ἐνότητα πνεύματος** καί σώματος. Ὅπου ἡ ἐνότητα αὐτή τραυματίζεται μέ τήν παραμέληση τῆς πνευματικῆς κατευθύνσεως

στή ζωή, ἐκεῖ πάσχει ὁλόκληρος ὁ ἄνθρωπος, τό πνεῦμα μά καί τό σῶμα. Ὅπου λοιπόν ἐκδηλώνεται πνευματική ἀτροφία στή ζωή, ἐκεῖ ἀδύνατο νά μὴν ἔχουμε καί σωματικές νοσηρές ἐκδηλώσεις. Ἄν λοιπόν θέλωμε ἐξύψωση σωματική τοῦ λαοῦ μας, χρειάζεται βέβαια βελτίωση τῶν ὑλικῶν ὁρων διαβιώσεως, μά αὐτή δέν θά φέρῃ τό ἀποτέλεσμα πού περιμένομε, ἂν δέν συνοδεύεται ἀπό τόνωση τῆς ψυχικῆς ὑγείας. Ἡ ψυχική ὑγιεινή εἶναι πάντοτε καί σωματική ὑγιεινή.

Πρέπει νά βάλουμε γερά θεμέλια γιά τό μέλλον τῆς φυλῆς. Μά ὅσοδήποτε σοφά καί σωστά σχέδια καί ὄνειρα καί νά κάμουμε γιά τόν σκοπόν αὐτό, δέν μπορεῖ νά γίνῃ τίποτε ἂν δέν ἔχουμε ψυχική τόνωση τοῦ ἔθνους, ψυχική ὑγεία τέτοια πού νά κάνῃ δυνατή τήν διατήρηση μιᾶς σωματικῆς ἀκμῆς ἀντίστοιχης μέ τήν τεράστια προσπάθεια πού μᾶς περιμένει.

Νά γιατί τό ζήτημα τῆς ψυχικῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ μας —μέ ἄλλους λόγους τό ζήτημα τῆς στενῆς ψυχικῆς του ἐπαφῆς μέ τήν Χριστιανική Πίστι— εἶναι ζήτημα πού ἀφορᾷ αὐτή τήν ὑπόσταση τῆς φυλῆς μας.

Α.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ

ΤΟΤΕ ΚΑΙ ΤΩΡΑ

Πενήντα πέντε ολόκληρα χρόνια πέρσαν από τότε που άρχισε ο ένοπλος αγώνας των Κυπρίων έναντι των Άγγλων. Ένα μικρό νησί τά έβαλε μέ την πανίσχυρη άγγλική αυτοκρατορία. Καί ουσιαστικά την νίκησε. Θύματα των Άγγλων, σχεδόν άμούστακα παιδιά που αγωνίζονταν για την έλευθερία της πατρίδας τους. Κι όταν τούς έπιαναν οί Άγγλοι, μή νομίζετε ότι τούς σέβονταν ως αίχμαλώτους, σύμφωνα μέ τούς διεθνείς νόμους του πολέμου. Κάθε άλλο. Τούς ζητούσαν νά γίνουν προδότες. Καί όταν, φυσικά, κανείς δέν τό έκανε, τούς κρεμοῦσαν στην άγχόνη.

Ποιόν νά πρωτοθυμηθί κανείς! Κάθε Κυπριωτόπουλο κι ένας ήρωας! Θά σταθώ σέ δύο όνόματα αντιπροσωπευτικά. Τό ένα είναι του Δημητράκη Μ. Δημητριάδη. Φτωχό παιδί του Δημοτικού Σχολείου πουλούσε λουλούδια για νά ζήση αυτός και ή ανήμπορη γιαγιά του. Τόν σκότωσαν οί Άγγλοι, που τόν θεώρησαν επικίνδυνο αντίπαλο. Καί ήταν μόλις έπτά έτών!

Τό δεύτερο όνομα, είναι του ήρωικού υπαρχηγού της ΕΟΚΑ Γρηγόρη Αύξεντίου. Οί Άγγλοι, ύστερα από προδοσία, περικύκλωσαν την σπηλιά όπου είχε καταφύγει. Την τρύπησαν, έρριξαν μέσα βενζίνη και τόν έκαψαν. Δέν είχαν την παλληκαριά νά χτυπηθούν μαζί του, στήθος μέ στήθος. Προηγουμένως ο Αύξεντίου είχε διατάξει τά παλληκάρια του νά παραδοθούν, για νά σωθούν, «Εγώ θά πεθάνω, τούς είπε. Έσας θά σās χρειασθί ή πατρίδα».

Πόσοι λαοί θά ήθελαν νά έχουν την ιστορία μας! Τούς Μαραθώνες και τίς Σαλαμίνες και τίς Πλαταιές. Τούς Μεγαλέξανδρους και τούς μεγάλους Αυτόκράτορες του Βυζαντίου. Την Έπανάστασι του 1821, ένάντια στην πανίσχυρη Όθωμανική Αυτοκρατορία, που την διέλυσαν οί Έλληνες μέ τά λιανοτούφεκα κι άνοιξαν τόν δρόμο για την έλευθερία και στους άλλους λαούς. Τούς δοξασμένους πολέμους 1912-1913, συνέχεια, κατά κάποιον τρόπο της Έλληνικής Έπανάστασης. Τό μεγάλο 1940 μέ τίς ένδοξες νίκες του και τίς έπιπτώσεις του στίς τύχες του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Καί τελικά μία Ε.Ο.Κ.Α.

Γιά νά γίνουν όμως όλα αυτά, χρειάζεται ήρωισμός και αυταπάρνησις και αυτοθυσία. Χρειάζεται και ένας Συμεωνίδης για νά γράψη στον τύμβο του Μαραθώνος τό υπέροχο επίγραμμα: «Έλλήνων προμαχοῦντες Άθηναίοι Μαρθώνι χρυσοφόρων Μήδων έστόρεσαν δύναμιν». Καί ένας άπλός Έλληνας Μαθητής, για νά κλείση την έκθεσί του μέ θέμα «Μαραθών - Πίνδος», μέ τούτη την παραλλαγή: «Ευρωπαίων προμαχοῦντες Έλληνες Πίνδω σιδηροφράκτων βαρβάρων έστόρεσαν δύναμιν». Για τό πώς άντάμειψαν την Ελλάδα οί Ευρωπαίοι άς μή τό συζητήσουμε.

Έκείνο που θά ποῦμε είναι ότι για τίς μεγάλες αυτές νίκες δέν χρειάζονται τόσο τά όπλα και οί μεγάλοι στρατοί, όσο ή ψυχή, ή παλληκαριά και ή αγάπη στην Έλευθερία. Καί κάτι τελευταίο. Χρειάζεται νά μάθουν όλοι ότι οί πατρίδες και οί λαοί ούτε πουλιούνται ούτε αγοράζονται. Καί «ο νόων νοείτω».

ΠΑΝΟΡΜΙΤΗΣ

ΣΧΟΛΙΑ

ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΑΞΗ ΣΕ ΗΜΕΡΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΕΩΣ

Τούς τελευταίους μήνες κυρίαρχο θέμα τό όποιο άπασχολεί έντονα άφ' ένός τήν κυβέρνηση καί άφ' έτέρου στόν αύτόν βαθμό καί τούς πολίτες κάθε κατηγορίας είναι ή οίκονομική κατάσταση τής χώρας, τά λαμβανόμενα άπό τήν πολιτεία μέτρα καί οί έπιπτώσεις αύτών στην καθημερινή ζωή. Φοβόι, γιά τό ένδεχόμενο επίσημης πλέον χρεοκοπίας διατυπώνονται άλλα καί διαψεύδονται, χωρίς τελικά νά διαφωτίζεται έπαρκώς ή κοινή γνώμη. Ή αλήθεια είναι ότι τό πρόβλημα δέν είναι μόνον έλληνικό, άλλα τοϋτο ύφίσταται γιά πολλά άλλα κράτη μέ πλέον ισχυρές άπό τήν ελληνική έθνικές οίκονομίες.

Βέβαια οί λαοί πέρασαν ένα μεγάλο χρονικό διάστημα οίκονομικής κατά τό μάλλον ευμάρειας καί συνεχούς οίκονομικής άναπτύξεως. Τά βιομηχανικά κράτη τής Εϋρώπης μέχρι τώρα πορεύθηκαν μέ συνεχείς έναλλαγές στην έξουσία σοσιαλδημοκρατικών καί φιλελεύθερων κυβερνήσεων, τηρώντας ζωντανή τήν μεταξύ των ιδεολογική αντίπαράθεση. Σέ αύτήν τήν θεωρία καί τήν πολιτική πράξη στηρίχθηκε καί ή διαμόρφωση «τοϋ εϋρωπαϊκού μοντέλου» άναπτύξεως - ένα μίγμα κρατικού παρεμ-

βατισμοϋ καί φιλελεύθερης άποκατάστασεως τής άγοράς καί των νόμων τής.

Τό πείραμα θεωρήθηκε έπιτυχές καί θαυμαστό τό έργο του. Άδιατάρακτη οίκονομική άνάπτυξη μέ σεβασμό στοϋς νόμους τής άγοράς, άλλα καί έκτεταμένο κράτος πρόνοιας ύπέρ των άσθενεστερών τάξεων.

Πολλοί θεωρητικοί στοχαστές, πολιτικοί καί τεχνοκράτες τής οίκονομίας πίστεψαν ότι έλυσαν τά μεγάλα προβλήματα τής οίκονομίας τοϋ περασμένου αιώνα, τήν άμοιβή τής έργασίας καί τήν δυνατότητα άποφυγής των περιοδικών κρίσεων τοϋ τύπου τοϋ έτους 1929 καί τίς μεγάλες καταστροφές πλούτου ποϋ προκαλοϋν.

Όμως ή πρόσφατη πραγματικότητα είναι διαφορετική. Αϋτή ή ευμάρεια, ποϋ έζησαν οί κοινωνίες όφειλόταν κυρίως σέ ξένα, πές δανεικά, χρήματα. Δέν είναι μόνον ή χώρα μας ύπερχρεωμένη άλλα καί πολλές άλλες χώρες μέ ισχυρότερες οίκονομίες. Αϋτή ή νοοτροπία των παροχών γιά καταναλωτική χρήση στό ευρύτερο κοινό μέ πόρους δανεικά χρήματα, είναι άκρως αντίθετη πρός εκείνη τοϋ καλοϋ καί συνετοϋ μέσου νοικοκύρη, ό όποιος ρυθμίζει τίς δαπάνες του μέ εξασφαλισμένους δικούς του πόρους.

Ἄραγε αὐτές οἱ οἰκονομικές ἐξελίξεις θά ἔχουν μονιμώτερες ἐπιπτώσεις στόν ψυχισμό τοῦ μέσου πολίτη, στό νά ἀπελευθερωθεῖ ἀπό τήν καταναλωτική μανία καί νά διαμορφώσει τήν ζωή του σέ ρεαλιστικώτερες βάσεις, ὅσες ἐγγύονται τά σταθερά καί ὑγιή εισοδήματά του; Τοῦτο ὅμως εἶναι ἐφικτό ὑπό τήν προϋπόθεση τῆς ἀπαιτούμενης πνευματικῆς καλλιέργειας καί τήν ὀρθή ἔνταξη τῶν οἰκονομικῶν στόχων τοῦ μέσου ἀνθρώπου, στήν ὅλη ἱεράρχηση τῶν ἀξιῶν τῆς ζωῆς.

* * *

ΕΚΑΤΟΝ ΕΤΗ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΠΟΙΜΑΝΣΕΩΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Τό ὀρθόδοξον χριστιανικόν περιοδικόν, ὄργανον τῆς Ἀδελφότητος Θεολόγων ἡ «ΖΩΗ» εἰσῆλθεν κατά τό τρέχον ἔτος στά ἑκατό ἔτη συνεχοῦς κυκλοφορίας του. Δέν εἶναι σύνηθες φαινόμενον στήν ἱστορία τοῦ τόπου μας ἡ ἐξακολούθηση ἀδειαλείπτως ἐπὶ ἕναν αἰῶνα, στήν διακονία σέ ἕνα θεῖον ἔργον, ἀνταποκρινόμενο στήν ἐπιταγήν τοῦ Κυρίου λέγοντος: «Ἔσεσθέ μου μάρτυρες ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς».

Ἐκατόν ἔτη, ἕνας αἰώνας μέ πρωτοφανῇ πυκνότητα γεγονότων καί ἱστορικῶν ἐξελίξεων, τόσον στόν διεθνή χῶρον ὅσον καί στήν πατρίδα μας: Πόλεμοι τοπικοί καί παγκόσμιοι, κοινωνικές ἐπαναστάσεις, ἔντονος ἰδεολογικός ἀνταγωνισμός, ξένες προπαγάνδες συνιστοῦν ἐμφανεῖς κινδύνους γιά τήν ἀλλοίωση τοῦ ψυχισμοῦ καί τοῦ πνευματικοῦ προσανατολισμοῦ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Κάτω ἀπό αὐτές τίς συνθῆκες,

ἔρχεται στήν δημοσιότητα ἕνα θρησκευτικόν φύλλον μέ ἀποκλειστικόν προορισμόν τόν πνευματικόν καταρτισμόν τῶν ἀναγνωστῶν του. Πρόσωπα μακαριστά, τά ὁποῖα ἀνήκουν ἀπό ἐτῶν στήν θριαμβεύουσαν Ἐκκλησίαν ὑπῆρξαν οἱ συντάκτες τοῦ περιοδικοῦ ΖΩΗ, στίς δεκαετίες πού προηγήθηκαν, οἱ ὁποῖοι ἀπό τοῦ περισσεύματος τῆς καρδιάς των ἐδίδαξαν, παράλληλα μέ τόν προφορικόν, καί μέ τόν γραπτόν λόγον ἀναρίθμητο πλῆθος πιστῶν.

Καί τό φύλλον τῆς ΖΩΗΣ ἔγινε στήν συνέχεια ἡ ἱερή βάση γιά νά ἀκολουθηθεῖ καί ἄλλων χριστιανικῶν ἐντύπων, ὅπως τῶν «Ἀκτίνων», τῆς «Ζωῆς τοῦ Παιδιοῦ» τῆς «Ἑλληνοχριστιανικῆς Ἀγωγῆς» ἡ κυκλοφορία, τά ὁποῖα ἐξακολουθοῦν καί αὐτά ἔκτοτε καί ἐπὶ δεκαετίες, νά συμβάλλουν στό ἴδιον ἔργον, στόν αὐτό σκοπόν μέ ἐκείνον τῆς ἡμερηίδας ΖΩΗ, ἀπευθυνόμενα στίς ἀντίστοιχες κατηγορίες ἀναγνωστῶν.

Εἶναι περιττόν νά εὐχηθοῦμε τήν καλήν συνέχεια στήν κυκλοφορία τῶν ἐντύπων αὐτῶν, δεδομένου ὅτι τοῦτο ἀνήκει στήν ἀρμοδιότητα Ἐκείνου, στίς ἐντολές τοῦ Ὁποίου ὑπόκεινται, ὅπως συνεχίσει παρέχοντας τήν εὐλογία Του.

* * *

Ο ΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΥ ΑΣΥΛΟΥ

Στόν ἡμερήσιον τύπο ἐδημοσιεύθησαν κατ' αὐτάς δηλώσεις καί γνώμες πρυτάνεων τῶν διαφόρων ἀνά τήν χώρα Ἀνωτάτων Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων γιά τό λεγόμενον Πανεπιστημιακόν Ἄσυλον, τό ὁποῖον κατά τούς ὁποιοῦσδῃ-

ποτε ισχυρισμούς δέον νά εἶναι ὁ χῶ-
ρος γιά τήν ἐλεύθερη διακίνηση τῶν
ιδεῶν χωρίς τήν παρέμβαση, τήν λογο-
κρισία τῆς πολιτείας. Ἄν τό λεγόμενον
αὐτό ἄσυλο, εἶχε σοβαρόν λόγο ὑπάρ-
ξεως τήν ἐποχή ἐπιβολῆς αὐταρχικῶν
καθεστώτων, στίς ἡμέρες μας τέτοιος
λόγος δέν ὑφίσταται.

Κραυγαλέα περίπτωση γιά τό ζήτημα
αὐτό εἶναι τό ἀνθελληνικό βιβλίο τῆς
κ. Θάλειας Δραγώνα, τό ὁποῖο κυκλο-
φορήθηκε καί σχολιάσθηκε ποικιλοτρό-
πως, τήν στιγμή κατά τήν ὁποία ἡ συγ-
γραφέας του ἀποτελεῖ ἀνώτερον στέλε-

χος τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας (καί ὄχι
Ἑθνικῆς Παιδείας) καί τυγχάνει τῆς ἐμ-
πιστοσύνης τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ. Εἶ-
ναι προφανές ὅτι ἡ ἐλευθέρα διακίνηση
τῶν ιδεῶν εἶναι ἐκ τῶν πραγμάτων δε-
δομένη καί ἡ πληθώρα τῆς κυκλοφο-
ρίας τῶν πλέον ἐπαναστατικῶν ἐντύπων
τό ἐπιβεβαιώνει. Ὑποστηρικτές τοῦ πα-
νεπιστημονικοῦ ἀσύλου εἶναι ὅσοι μέ
τό πρόσχημα τῆς ἐλεύθερης διακινήσεως
τῶν ιδεῶν κάνουν κατάφορη κατάχρηση
τοῦ χώρου αὐτοῦ γιά ἰδιοτελεῖς καί
ὑποπτους σκοπούς.

ΒΑΣΙΛ. Κ. ΣΤΑΘΑΚΗΣ

ΓΛΥΚΕ ΝΥΜΦΙΕ...

Ἐγώ νά γίνω θέλησα Θεός
—ὦ συμβουλή προδότρα, στείρα!—
κι Ἐσέναν, ὦ Χριστέ μου, ἐβάλανε
τήν περιπαιχτική πορφύρα.

Ἐγώ ν' ἀρπάξω ζήτησα στά χέρια μου
στέμμα καί σκήπτρο —ὦ μαύρη πλάνη!—
κι Ἐσύ, Χριστέ μου, τό καλάμι ἐκράτησες
κι ἐφόρεσες τ' ἀκάνθινο στεφάνι.

ὦ λυτρωτή μου! ὥς ν' ἀνεβῆς στό Γολγοθᾶ,
δέξου με νᾶρθω στό πλευρό σου,
καί σάν τόν Κυρηναῖο τό Σίμωνα
νά πάρω λίγο τό σταυρό σου.

Δέξου νά βρέξω ἐγώ τά χεῖλή σου,
γλυκέ Νυμφίε, νά τά δροσίσω,
καί τό ματόβρεχτό σου μέτωπο
μέ χέρι ἀγάπης νά σπογγίσω.

Ἰησοῦ! καθώς σέ βλέπω σήμερα
χλωμό, ὑβρισμένο, πονεμένο,
σέ νιώθω δυό φορές Θεό
καί δυό φορές ἀγαπημένο.

Γ. ΒΕΡΙΤΗΣ

Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ ΣΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ

6 'Απριλίου 1941. 'Ο γερμανικός στρατός εισβάλλει ταυτόχρονα στα έδάφη της Ελλάδας και της Γιουγκοσλαβίας. Τά όχυρά στην έλληνοβουλγαρική μεθόριο αντίστανται σθεναρώς. 'Η γιουγκοσλαβική άμυνα καταρρέει τις πρώτες ημέρες της εισβολής. Έτσι οι γερμανικές μεραρχίες από την κοιλάδα του 'Αξιού στις 9 'Απριλίου εισέρχονται στην πρωτεύουσα του ελληνικού βορρά, στην Θεσσαλονίκη. Από την ημέρα αυτή αρχίζει για την πόλη αυτή ή μακρά περίοδος της κατοχής μέχρι τά μέσα 'Οκτωβρίου 1944 όποτε και θά άποχωρήσουν τά γερμανικά στρατεύματα εξ αίτίας της δυσμενούς εξέλιξεως του όλου πολέμου για τά γερμανικά όπλα σέ όλα τά μέτωπα του πολέμου. Συνέπεια της έχθρικης κατοχής είναι ή έλλειψη τροφίμων πού πλήττει κυρίως τους πληθυσμούς των μεγάλων αστικών κέντρων, μεταξύ των οποίων και την Θεσσαλονίκη.

Τό Χριστιανικό έργο τό κατευθυνόμενο από την 'Αδελφότητα θεολόγων ΖΩΗ άναλαμβάνει ευρύ πρακτικό έργο για την αντιμετώπιση της καταστάσεως. Ξεχωριστή θέση μέσα στους κρίκους της χρυσής αλυσίδας του έκτεταμένου αυτού φιλανθρωπικού έργου της κατοχικής περιόδου κατέχει ή Θεσσαλονίκη, τό μεγάλο έθνικό και πνευματικό κέντρο του ελληνικού βορρά. Τά συσσίτια των κατηχητικών σχολείων όπως έγιναν

γνωστά ξεκίνησαν στις 2 Φεβρουαρίου 1942 από μία άσημαντη ομάδα έπτά παιδιών σέ ένα φιλόξενο χριστιανικό σπίτι.

Τό χρονικό του γεγονότος αυτού περιγράφει μέ λεπτομέρειες, ό συνεργάτης του έργου στην Θεσσαλονίκη κ. Χρήστος Κεραμάρης

Μιά μέρα στη Θεσσαλονίκη της Μακεδονίας μας, 2.2.1942

Α' ('Απόσπασμα)

Στά «κατάλοιπα» για τον πατέρα Λεωνίδα της Θεσσαλονίκης (έκοιμήθη στις 28 'Απριλίου 1984) ένα συνεργάτης του γράφει: «Θυμώμαι την 2α Φεβρουαρίου 1942, της 'Υπαπαντής, πού ό π. Λεωνίδας καθόταν στό Βιβλιοπωλείο σκεπτικός... ίσως κάτι έβλεπε. Χαιρέτησα και άμέσως μου είπε νά προχωρήσω στό βάθος και νά πω δυό λόγια σέ λίγα παιδιά, πού έτρωγαν για πρώτη μέρα τό φαγητό, πού έφτιαξαν δυό χριστιανές γυναίκες για τά πεινασμένα αυτά παιδιά και αυτό θά έπαναλαμβάνεται κάθε μεσημέρι.

Είχα άκούσει πώς κάποιοι χριστιανοί είχαν φέρι μερικά σακουλάκια όσπρια, πατάτες και κρεμμύδια για νά γίνει αυτό τό πρώτο φαγητό. Ήταν ακόμη εκεί και άλλα λίγα τρόφιμα.

'Υπολόγισα πώς αυτά δέν έφταναν ούτε για μία εβδομάδα για έπτά παιδιά

πού έτρωγαν σ' εκείνο τό τραπέζι. "Όταν έφρευγα, είπα στο γέροντά μου: «Πάτερ τά ὀσπρια καί τό λάδι δέ φτάνουν οὔτε γιά μιά ἐβδομάδα καί ἐμεῖς τοὺς ὑποσχεθήκαμε ὅτι θά τρῶνε κάθε μεσημέρι». Ἐκεῖνος μέ ἄκουσε καί κοιτώντας μέ βλέμμα μακρυνό ὑψώνοντας τή φωνή του μοῦ εἶπε: «Τέτοια πίστη ἔχεις; Ἐμεῖς τά φέραμε αὐτά; Αὐτός θά φροντίσει γιά τή συνέχεια». Τά ἐπτά παιδιά αὐξήθηκαν σέ χιλιάδες καί οἱ ἐστίες ἔγιναν ἐπτά».

Β' (Ἀπόσπασμα)

Τί νά ἔβλεπε ὁ γέροντας...; Αὐτῶν τῶν πεινασμένων παιδιῶν, τά μεγαλύτερα ἀδελφία πού τό 1940-1941 πολέμησαν στή Βόρειο Ἡπειρο, στό Μέτωπο καί θυσιάστηκαν, ἀπό τίς 28 Ὀκτωβρίου του 1940 ἕως τίς 6 Ἀπριλίου 1941 γιά τήν Ἐλευθερία τῆς Ἑλλάδας καί ὅλης τῆς Εὐρώπης, ἐπὶ 160 ἡμέρες πολέμου, ὅπως μετροῦν τά Γενικά Ἐπιτελεῖα Στρατοῦ. Ἀπέθαναν 13.936 ἄνδρες (τελευταία στατιστική) δηλαδή 87 κάθε ἡμέρα.

Στή συνέχεια διηγεῖται: Ἦμασταν στό ἀλβανικό μέτωπο 40-50 Στρατιωτικοί ἱερεῖς. Ποτέ δέ βρεθήκαμε ὅλοι μαζί νά μετρηθοῦμε.

Τί κάναμε στό Μέτωπο οἱ ἱερεῖς. Μέσα στά στρατιωτικά ροῦχα μας καί κάτω ἀπό τό ράσο μας εἴχαμε ἀπό μιά εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Παναγίας καί ἀπό μία Καινή Διαθήκη καί ἀπό ἓνα μικρό ἐπιτραχήλιο καί πηγαίναμε ἀπό χαράκωμα σέ χαράκωμα μαζί μέ τοὺς ἀξιωματικούς. Φωνάζαμε τοὺς στρατιῶτες λίγους - λίγους νά κατεβαίνουν στήν πλευρά τοῦ λόφου γιά νά

κάνουμε προσευχή στό Χριστό καί τήν Παναγία μας νά ἐξομολογηθοῦν καί νά κοινωνήσουν Σῶμα καί Αἷμα Χριστοῦ. Γιατί χωρίς «σχόλη», κάθε πρωί καί βράδυ πολεμᾶμε μέ τό θάνατο, μέσα στίς σφαῖρες, στοὺς ὀλμούς καί στίς βόμβες. Λοιπόν θά πᾶμε λίγο πίσω θά γονατίσουμε ὅλοι καί ἐγώ, μέ σκυμμένα τά κεφάλια. Μετά ἀπό σύντομη προσευχή, ὅποιος ἔχει ἐξομολογηθεῖ καί ἄλλη φορὰ νά λέει «ἔκανα αὐτό» καί «σκέφτηκα αὐτό» οἱ ἄλλοι θά λένε «Ναί καί ἐγώ» ὁ καθένας γιά τόν ἑαυτό του. Μετά θά διαβάξω τή συγχωρητική εὐχή. Καί ἔλεγαν ὅλοι «Ναί Πάτερ». "Όλοι ἔχετε ἀπό μιά μικρή εἰκόνα στά χιτώνιά σας; «Ναί Πάτερ». "Όσοι δέ γνωρίζετε ἀνάγνωση, θά λέτε στόν ἀδελφό πού εἶναι δίπλα σας «Διάβασε κάτι ἀπό τήν Καινή Διαθήκη, νά ἀκούω καί ἐγώ». Στή Θεία Λειτουργία θά κοινωνήσουμε ὅλοι. Σύμφωνοι; «Ναί Πάτερ».

Αὐτά ἔγιναν στό Μέτωπο. Τώρα ἐδῶ στή Θεσσαλονίκη εἴμαστε στίς 2 Φεβρουαρίου τῆς Ὑπαπαντῆς 1942. Τώρα ἔχουμε μπροστά στά μάτια μας τά μικρότερα ἀδελφία, ἐκείνων τῶν παλληκαριῶν, πού εἶναι ἡλικίας 10 χρόνων ἕως 20. Θά τά ἀφήσουμε νά πεθάνουν ἀπό τήν πείνα; Οἱ οἰκογένειές τους ἀπό τοῦ Ἀγίου Δημητρίου ὅλο τό χειμῶνα μέχρι τό Φεβρουάριο 1942 ἔχουν ρημάξει οἰκονομικῶς. Θά πολεμήσουμε μέ τήν προσευχή, θά τρέχουμε νά βροῦμε τρόφιμα, θά μαγειρεύουμε, ὅλοι μαζί θά κάνουμε Συσσίτια.

Χ.Κ.,

Θεσσαλονίκη 2 Φεβρουαρίου 2010

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΣ ΕΘΙΣΜΟΣ

Ο Μπίλ Γκέιτς, ο άνθρωπος ο οποίος, ως πρόεδρος της Microsoft, μαζί με τους συνεργάτες του συνετέλεσαν όσο λίγοι στην παγκόσμια εξάπλωση των ηλεκτρονικών υπολογιστών και του διαδικτύου, ξάφνιασε πριν λίγα χρόνια τη διεθνή κοινή γνώμη, όταν δήλωσε ότι έχει βάλει ξεκάθαρα χρονικά πλαίσια στα παιδιά του στη σχέση τους με το διαδίκτυο, για να μην εξαρτηθούν από αυτό: «Στά παιδιά μου δεν επιτρέπω να περνούν πάνω από 45 λεπτά μπροστά στον υπολογιστή τις καθημερινές και έως μία ώρα τα Σαββατοκύριακα!», έπεσήμανε ο Γκέιτς.

Πράγματι, ο μεγαλύτερος κίνδυνος για τα παιδιά στην επαφή τους με το διαδίκτυο είναι η υπερβολικής διάρκειας σύνδεση να λειτουργήσει ως σκληρό ναρκωτικό και να εξελιχθεί σε μία παθολογική σχέση. Ο Άμερικανός ψυχίατρος Ίβαν Γκόλντμερκ υιοθέτησε το 1995 για πρώτη φορά τον όρο «Διαταραχή Έξαρτησης από το Διαδίκτυο» (Internet Addiction Disorder).

Η παθολογική εξάρτηση από το διαδίκτυο είναι πλέον κοινωνικό πρόβλημα με ανησυχητικές διαστάσεις, ιδίως στις ΗΠΑ, τη Δυτική Ευρώπη, την Ιαπωνία και την Κίνα. Μέχρι σήμερα

διεθνώς η ιατρική κοινότητα δεν αναγνωρίζει την εξάρτηση από το διαδίκτυο ως ψυχική διαταραχή, εκτός της Κίνας.

Μάλιστα, στην πιο πολυπληθή χώρα του κόσμου σημειώνονται συχνά περιστατικά θανάτων χρηστών διαδικτύου που ακινητοποιούνται για μέρες ολόκληρες(!) μπροστά στην οθόνη του υπολογιστή τους, παίζοντας ηλεκτρονικά παιχνίδια. Τό πιο θλιβερό ρεκόρ τέτοιας άντοχης κατέκτησε, τρεις ίδιες μέρες που ο Γκέιτς έκανε την προηγούμενη δήλωση περί εξάρτησης, ένας 26χρονος Κινέζος, που κατέρρευσε και εξέπνευσε, αφού έπαιξε διαδικτυακά τυχερά παιχνίδια στον υπολογιστή του για 7 συνεχείς ημέρες χωρίς ύπνο!

Τό πρωτοφανές περιστατικό συνέβη τό Φεβρουάριο του 2007 στην καθιερωμένη εβδομαδιαία εορταστική αργία του Νέου Σεληνιακού Έτους και ήταν η αφορμή για να αναδειχθεί τό μέγεθος των κοινωνικών προβλημάτων, που έχει δημιουργήσει στην κινεζική νεολαία η διαδικτυακή εξάρτηση. Οί επίσημες στατιστικές, που παρουσίασε τότε τό κινεζικό κρατικό πρακτορείο ειδήσεων Xinhua, έπεσήμαιναν ότι τό 13% των 20 εκατομμυρίων ανήλικων Κινέζων χρηστών του διαδικτύου, δηλαδή περισσό-

τερα από 2,5 εκατομμύρια παιδιά ήταν έθισμένα!

Νοτιότερα από τό Πεκίνο, στο Χόνγκ - Κόνγκ μέ τά 7 εκατομμύρια κατοίκων, πού πρό όλίγων έτών επέστρεψε στην κινεζική επικράτεια, ό ένας στους έπτά νεαρούς, ήλικίας 12 έως 25 έτών, δήλωσε σέ έρευνα τόν Μάρτιο τοῦ 2009 ότι ή ζωή δέν θά είχε νόημα καί δέν θά άξιζε, άν δέν ύπρχε τό διαδίκτυο. Στη Νότια Κορέα, τό 2005, ένα βρέφος μόλις τεσσάρων μηνών πέθανε από έγκατάλειψη, όταν οί γονείς του τό άφησαν μόνο του στο σπίτι, γιά νά παίξουν διαδικτυακά παιχνίδια σέ ένα γειτονικό internet cafe.

Στίς ΗΠΑ φαίνεται πλέον ότι ή έξάρτηση από τό διαδίκτυο περνά στο κοινωνικό κύτταρο τής οίκογένειας ως σύνολο. Όλόκληρες οίκογένειες αποδεικνύονται έθισμένες κι άν κάποτε τά μέλη τους διαπληκτίζονταν τό πρωί γιά τό ποιός θά στεκόταν πρώτος μπροστά στον καθρέφτη τοῦ σπιτιοῦ, τώρα τσακώνονται γιά τό ποιός θά πρωτοκαθίσει μπροστά στην όθόνη τοῦ ύπολογιστή. Βέβαια, σέ όσες οίκογένειες ύπάρχει οίκονομική άνεση, δέν ακούγονται τέτοιες διαμάχες, άφοῦ κάθε μέλος τους έχει τόν προσωπικό ήλεκτρονικό ύπολογιστή του στο δωμάτιό του. Σέ γενικές γραμμές οί Άμερικανοί παιδοψυχολόγοι συσχετίζουν εϋθές τήν ύπερβολική χρήση τοῦ διαδικτύου από τούς έφήβους μέ τίς μειωμένες σχολικές επιδόσεις, τίς προβληματικές διαπροσωπικές σχέσεις, τήν ύπερκινητικότητα, άκόμη καί μέ τήν παραβατικότητα.

ΜΑΚΗΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ

Δύο γεγονότα από τήν έπικαιρότητα μās δίδουν άφορμή νά άσχοληθούμε στο σημερινό σχόλιο μέ τήν άπαξίωσι τοῦ άνθρωπίνου σώματος (τοῦ γυναικείου κυρίως, αλλά όχι μόνον), ή όποία συντελεΐται μέ συστηματικό τρόπο τά τελευταία χρόνια καί στην χώρα μας.

Τήν προηγούμενη περίοδο, έν μέσω οικονομικής κρίσεως, τά μέσα ένημερώσεως ήσυχολήθησαν μετά περισσοῦ ένδιαφέροντος μέ μία πορνοταινία, τήν όποία έγύρισε έπώνυμος κυρία, προβαλλόμενη ως άνερχόμενο μοντέλλο καί άστέρι τής έλληνικής show biz. Ή έμμονή, μάλιστα, τών μέσων ένημερώσεως ώθησε τό ΣΔΟΕ νά έρευνήση τό γεγονός, γιά πιθανά φορολογικά διαφυγόντα κέρδη. Μιά γυναίκα ευτελίζει τό σωμα της καί τήν προσωπικότητά της καί ή ώργανωμένη Πολιτεία ένδιαφέρεται γιά τυχόν φορολογικές παραβάσεις!

Στήν γειτονική Ίταλία έδημιουργήθη καί προεβλήθη ένα ντοκιμαντέρ μέ θέμα τήν ύποβάθμισι καί άπαξίωσι τών γυναικών στην τηλεόρασι. Τό ντοκιμαντέρ άσχολεΐται μέ τό πώς προβάλλεται ή γυναίκα στην σύγχρονο ίταλική τηλεόρασι καί καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ύπάρχει μία σεξιστική καί ύποτιμητική προβολή τής προσωπικότητος τών γυναικών. Οί γυναίκες προβάλλονται από τήν τηλεόρασι όχι ως πρόσωπα - προσωπικότητες, αλλά άπλως ως σώματα είτε γιά νά διαφημίσουν κάποια προϊόντα, είτε γιά νά διακοσμήσουν κάποια

έκπομπή. Μάλιστα, τό δημοσίευμα, τό όποιο αναφέρεται σέ αυτό τό ντοκιμαντέρ έπιγράφεται μέ τόν χαρακτηριστικό τίτλο «Στό τοιγκέλι τής TV» (http://www.ppol.gr/cm/index.php?cata_id=8&catb_id=&Datain=5869&LID=1). 'Αντιγράφουμε από αυτό: «Είναι ή τελευταία εικόνα πού έχουμε στό ντοκιμαντέρ μας, ή όποια συνοψίζει, πιστεύω, τό κůμα τοů μισογυνισμού στήν ιταλική TV. Θα μείνει για πάντα χαραγμένη μέσα μου και πάντα θα μέ σοκάρει: είναι ή εικόνα μιās νεαρής κοπέλας πού κρέμεται σάν ένα κομμάτι ζαμπόν σ' ένα κελάρι, ενώ δεκάδες άλλα αληθινά κομμάτια ζαμπόν είναι κρεμασμένα γύρω της... Αυτό συνέβη στό «κανάλε 5» τοů «μίντιασετ γκρούπ», ιδιοκτησίας Μπερλουσκόνι – αν και θα μπορούσε νά έχει συμβεί και στή δημόσια τηλεόραση. Τήν πρώτη φορά πού τό παρακολούθησα μέ πιάσανε τά κλάματα...». Η δημιουργός τοů ντοκιμαντέρ Lorella Zanardo στήν συνέντευξί της έδήλωνε ότι στήν 'Ιταλία ούδεις διαμαρτύρεται για τήν έκπτωσι και άπαξίωσι τοů γυναικείου σώματος, ούτε καν ή 'Αριστερά.

Μέ άφορμή παρόμοια φαινόμενα, τά όποια συμβαίνουν και στήν χώρα μας, νομίζουμε ότι πρέπει νά υπενθυμίσουμε τά θεμελιώδη δόγματα τής 'Ορθοδοξίας μας σχετικώς μέ τό ανθρώπινο σώμα. Κατά τήν θεολογία τής 'Εκκλησίας μας τό κάθε ανθρώπινο σώμα (άκόμη και τό άνάπηρο και τό δύσμορφο) είναι άξιο τιμής, σεβασμοů και καθίσταται ως τοιοůτο ιερό για τούς έξής λόγους:

α) 'Αποτελεί δημιούργημα τοů Τριαδικοů Θεοů, πλασμένο μάλιστα μέ ιδιαιτερο τρόπο, ό όποιος δεικνύει τήν άγάπη και μέριμνα τοů Θεοů για τόν άνθρωπο. «Και έπλασεν ό Θεός τόν άνθρωπον χοůν από τής γής και ένεφύσησεν εις τό πρόσωπον αυτού πνοήν ζωής, και έγένετο ό άνθρωπος εις ψυχήν ζώσαν» (Γεν. 2:7).

β) Τό ανθρώπινο σώμα άποτελεί τό ένα από τά δύο συστατικά τής ύπαρξεως τοů ανθρώπου. 'Ο άνθρωπος, κατά τήν 'Εκκλησία, άποτελείται από σώμα και ψυχή. 'Υάρχει ψυχοσωματική ένότης και άλληλεπίδρασις τών δύο αυτών στοιχείων. Τό σώμα τοů ανθρώπου, μπορεί μεταπτωτικώς νά φθείρεται, αλλά προσδοκοůμε τήν άνάστασί του, τήν μεταμόρφωσι και τήν άφθαρτοποίησί του. Πρόκειται νά αποβάλη τούς «δερματίνους χιτώνας» και νά ένδυθῇ και πάλι τήν θεία Χάρι και τήν άθανασία, τήν όποία έδώρισε ό Κύριος 'Ιησοůς Χριστός σέ όλόκληρο τήν ανθρώπινη φύσι μέ τήν 'Ανάστασί Του.

γ) Τό ανθρώπινο σώμα ιεροποιήθη στόν Χριστιανισμό, έπειδή τό προσέλαβε ό Υιός και Λόγος τοů Θεοů, ό 'Όποιος ένεσαρκώθη και κατέστη Θεάνθρωπος. Τόσο πολύ άνύψωσε και άνεβίβασε τό σώμα εκάστου ανθρώπου ό Χριστός μέ τήν ένανθρώπησί Του. Τό σώμα κατέστη πλέον θεοδόχο.

δ) Μέ τήν ένταξι του ό άνθρωπος στό Σώμα τοů ζώντος Χριστοů, δηλαδή στήν 'Εκκλησία του καθίσταται μέλος και μέρος αυτού. Γι' αυτό και έρωτᾷ

ὁ ἀπόστολος Παῦλος: «οὐκ οἶδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; ἄρα οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; μή γένοιτο» (Α΄ Κορ. 6:15).

ε) Τέλος, ὁ ἀγωνιζόμενος χριστιανὸς καθιστᾷ μέ τὴν ἀγιοπνευματικὴ ζωὴ του καὶ τὸ σῶμα του ναὸ (=κατοικία) τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Πάλι μᾶς διδάσκει ὁ ἅγιος Παῦλος. «Οὐκ οἶδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν Ἁγίου Πνεύματος ἐστίν οὗ ἔχετε ἀπὸ Θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἐαυτῶν» (Α΄ Κορ. 6:19). Γι' αὐτὸ καὶ τὰ λείψανα τῶν ἁγίων μας διατηροῦνται συχνὰ ἄφθαρτα καὶ εὐωδιάζουν τὴν χάρι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Αὐτὲς οἱ θεολογικὲς ἀλήθειες προτρέπουν ὅλους τοὺς συνειδητοὺς χριστιανούς νά προστατεύουν τὸ σῶμα τους,

ἀλλὰ καὶ τὰ σώματα τῶν συνανθρώπων τους, ἀπὸ κάθε ὑποτίμησι, ἀπαξίωσι, ἐκμετάλλευσι, χρῆσι ὡς ἀντικειμένου, φθορᾶ καὶ κακοποίησι. Ἡ γύμνωσις καὶ ἡ ἐκθεσις αὐτοῦ τὸ ὑποβιβάζουν, δέν τὸ ἀναβιβάζουν. Μᾶς ὁδηγοῦν στὸν πρωτογονισμό, ὄχι στὸν πολιτισμό.

Στὶς ἡμέρες μας κατὰ τίς ὁποῖες ἐπικρατεῖ ἡ σαρκολατρία καὶ «τὸ φρόνημα τῆς σαρκός» (Ρωμ. 8:6), εἶναι καιρὸς οἱ ἀγωνιζόμενοι πιστοὶ νά δεικνύωμε τὸν ἀπαιτούμενο σεβασμὸ πρὸς τὰ σώματα ὅλων τῶν ἀνθρώπων καὶ νά τοὺς διαφωτίζωμε γιὰ τὴν ἀξία καὶ τὴν ἰερότητά τους, ἐπισημαίνοντες παραλλήλως τὸ ψαλμικὸ ὅτι «ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὧν οὐ συνῆκεν, παρὰσυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς» (Ψαλμ. 48:13).

Ι. Κ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΕΝΟΣ Ο ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ, ΚΕΝΟΣ ΚΙ Ο ΔΙΚΟΣ ΜΟΥ

Ἀπό τόν αἱματόβρεχτο τοῦ Γολγοθᾶ τό λόφο,
Στίς τέσσερες ἡ ὥρα τό πρωί
Στό λαξευτό, καινὸ μνημεῖο τοῦ Νικοδήμου πῆγα
Ἀγγέλους καί ἀνθρώπους ἐκεῖ δέν εἶδα
Μόνο ἄπλετο φῶς, ἓνα κενό τάφο νά φωτίζει.

Κενός, ἀλλά καί καινός τοῦ Χριστοῦ ὁ τάφος ἦτο
Γιατί ὄχι κενός τε καί καινός κι ὁ δικός μου;
Κενό τό μνημα μου θά μείνει
Καινή θά γίνει καί ἡ ζωή μου
«Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ κἂν ἀποθάνει ζήσεται»
Μᾶς βεβαιώνει ὁ τοῦ θανάτου νικητής.

«Κενή ἡ πίστις, κενό καί τό κήρυγμα,»
Γιὰ δυό χιλιάδες χρόνια θά εἶχε μείνει
Ἄν κενός ὁ τάφος τοῦ Θεάνθρωπου Χριστοῦ
Δέν εἶχε ἀπομείνει.

Ἀδεινός θά μείνει κι ὁ δικός μου τάφος
Τό σῶμα «ὡς ἄνθος μαραίνεται καί ὡς ὄναρ παρέρχεται»
Ὅπως ψάλλει ὁ ὑμνωδός
Ὁ πιστός ἄνθρωπος τόν θάνατο ἀντιπαρέρχεται
Κενό τάφο ἀφήνει πίσω, ἔνδυμα ἀθανασίας περιβάλλεται.

«Οἱ ὀρθῶς φιλοσοφοῦντες ἀποθνήσκουν μελετῶσιν»
Διδάσκει ὁ σοφός Σωκράτης
«Σοφρωνίσωμεν, καί πρό τοῦ θανάτου,
Τόν θάνατον μελετήσωμεν ἵνα μετά θάνατον ζήσωμεν»
Συνιστᾷ ὁ μέγας πατριάρχης Φώτιος
Αὐτά διδάσκουν οἱ προπάτορες σοφοί, καί οἱ Χριστιανοί πατέρες.

Καινός ἦτο καί κενός εὐρέθη, ὁ τάφος τοῦ Χριστοῦ,
Κενός θέλει νά μείνει κι ὁ δικός μας
Καί καινή ζωή, τώρα καί αἰωνίως θά κερδίσωμεν,
Ἄν ἐν Χριστῷ τῷ Ἀναστάντι ζήσωμεν.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΠΗΛΑΙΟΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ἀγαπητέ κ. Διευθυντά,

Πολλή συζήτηση ἔγινε πρόσφατα μέ τήν περίπτωση τῆς εἰδικῆς γραμματέως τοῦ ὑπουργείου Ἑθνικῆς Παιδείας καί θρησκευμάτων κ. Θάλειας Δραγώνα ἀναφορικά μέ τίς θεωρίες της ὅτι, τάχα, δέν εἴμαστε ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καί ὅτι μέχρι τόν 19^ο αἰώνα δέν εἴχαμε ἑλληνική ταυτότητα!... Καί βέβαια κανένας δέν ἀσχολήθηκε μέ τίς ἀνθελληνικές ἀπόψεις της, ὅταν τίς διέτύπωσε πρό ἐτῶν σέ βιβλίο της. Οἱ διαμαρτυρίες ὑπῆρξαν πρόσφατα, γιατί τώρα κατέχει τό κρίσιμο πόστο τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν μαθητῶν ὡς εἰδική γραμματέας τοῦ ὑπουργείου.

Ἀλλά τό θέμα τῆς ἐπιστολῆς δέν εἶναι ἀκριβῶς αὐτό. Θά ἤθελα νά ἀναφέρω ὅτι ἀποστομωτική ἀπάντηση σ' αὐτές τίς ἀνιστόρητες φαντασιώσεις ἔχει δώσει ὁ μακαριστός Καθηγητής Ἀλέξανδρος Τσιριντάνης στό θαυμάσιο βιβλίο του «Ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες» (Ἐκδόσεις «Συζήτησις», Ἀθῆναι 1992). Συγκεκριμένα, λοιπόν, ἔγραφε τότε ὅτι ἡ ἀμφισβήτηση τοῦ ἄν εἴμαστε γνήσιοι Ἕλληνες, ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἔχει ὑποστηριχθεῖ ἀπό τόν Φαλμεράϊρ (1790-1861). Ἐγκυροί ὅμως ἐπιστήμονες, μεταξύ τῶν ὁποίων καί ὁ Γερμανός ἱστορικός Zinkeisen, ἔχουν ἀνασχεύσει τίς θεωρίες αὐτές. Γράφει ὁ Τσιριντάνης στό πιό πάνω βιβλίο του: «Ξέρω

ὅτι αὐτό πού ἔκανε ὁ Φαλμεράϊρ δέν ἦταν ἐπιστήμη, ἀλλά μισελληνισμός. Ἦταν μιᾶ πολεμική ἐναντίον τοῦ γένους τῶν Ἑλλήνων». Γι' αὐτό καί τήν πρόσεξαν «ὄχι τόσο γιά τά ἐπιχειρήματα ὅσο γιά τήν πολιτική σκοπιμότητα». Καί κάτι ἀκόμη πού ἀποκαλύπτει ὁ ἀείμνηστος καθηγητής: «Ὁ Φαλμεράϊρ ἀλλοιώνει τά κείμενα καί ὑποχρεώνει διάφορους παλαιούς χρονογράφους νά λένε ὅ,τι αὐτός τοῦς ὑπαγορεύει»...

Καί οἱ ἄλλες ἀπόψεις πού διατυπώνει στή συνέχεια γιά τό θέμα αὐτό ὁ Καθηγητής Τσιριντάνης στό βιβλίο του «Ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες», εἶναι οὐσιαστικές καί ὑπεύθυνες, γραμμένες μέ βαθιά γνώση τῆς ἱστορίας καί τῆς ἑλληνικῆς πραγματικότητας. Ἀξίζει νά διαβαστεῖ τό βιβλίο αὐτό ἀπό ὅσους δέν τό ἔχουν ὑπόψη τους ἢ καί νά ξαναδιαβαστεῖ. Εἶναι τόσο ἐπίκαιρο στίς μέρες μας.

Μέ τήν εὐκαιρία αὐτή, ἀγαπητέ κύριε Διευθυντά, θά μοῦ ἐπιτρέψετε νά συγχαρῶ τό Διοικητικό Συμβούλιο τῆς Ἑνώσεως Ἑλληνικός Πολιτισμός (τηλ. 210-36.13.813), πού ἔχει τήν τιμή νά διαχειρίζεται τήν πνευματική κληρονομιά τοῦ αἰοδιδμου Καθηγητῆ, ὅπως εἶναι τά βιβλία του, τό περιοδικό «Συζήτησις» καί τά ἄλλα κείμενά του. Προφάτα, ἡ «Ἑνωσις» δώρησε μιᾶ σειρᾶ ἀπό τά βιβλία Τσιριντάνη, στή Βιβλιοθήκη

του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (σχολές Καλαμάτας), στη Λαϊκή Βιβλιοθήκη Καλαμάτας και στη Δημοσία Βιβλιοθήκη Καλαμάτας, καθώς και σε πνευματικούς ανθρώπους και συγγραφείς. Όλοι εξέφρασαν τις θερμές ευχαριστίες τους για την προσφορά αυτή.

Μ' αυτό τον τρόπο ο ελληνικός λαός και ιδίως οι φοιτητές και οι πνευματικοί άνθρωποι θα ενημερώνονται σωστά σε βασικά εθνικά ζητήματα. Γι' αυτό νά μπορούν έτσι νά βρίσκονται σε εγρήγορση και επιφυλακή και νά μὴν αφήσουν νά περάσουν τὰ ὑπουλα σχέδια ἐκείνων πού μηχανεύονται τὴν ἀλλοίωση τῆς ἐθνικῆς μας ταυτότητας καὶ τὴ διαστρέβλωση τῆς ψυχῆς τῶν παιδῶν μας.

Μέ ἐκτίμηση
Γ. Α. ΚΟΥΒΕΛΑΣ
Καλαμάτα

Πρὸς τὸ Περιοδικὸ « Ἀκτίνες »

Κύριε Διευθυντά,

Στὸ ἔγκριτο περιοδικὸ « Ἀκτίνες » τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου 2010 σελ. 49 καὶ στὸ ἄρθρο τοῦ ἀγαπητοῦ Ἰω. Μαρκότση « Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες: Διαχρονικά πρότυ-

πα ἐν ἀγάπῃ ἀληθεύοντων ποιμένων » γίνεται ἀναφορά στὴν « περίπτωση τῶν γυναικῶν πού προσφεύγουν σὲ ἔκτρωση ». Καὶ μετὰ ἀπὸ 3-4 σειρὲς γράφεται: « Καὶ ἐπειδὴ τὰ θέματα αὐτὰ εἶναι στὴ διακεκαυμένη ζώνῃ τοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς ἐποχῆς, ἐπιμένω θυμίζοντας ὅτι στὸν 49^ο κανόνα τοῦ (ὁ Μ. Βασίλειος) λέει: « Αἱ πρὸς ἀνάγκην γινόμεναι φθοραὶ ἀνεύθυνοι ἔστωσαν. Ὡστε καὶ ἡ δοῦλη, εἰ ἐβιάσθῃ παρὰ τοῦ οἰκείου δεσπότου, ἀνεύθυνος ἔστιν ».

Στὴ συνάφεια πού εἶναι τὰ δύο κείμενα, ἡ « ἀναφορά » καὶ ὁ « κανόνας », νομίζει κανεὶς, ὅτι ὁ Μ. Βασίλειος θεωρεῖ ἀνεύθυνη τὴ γυναῖκα πού προέβη στὴ φθορὰ τοῦ ἐμβρύου. Ὅμως ὁ 49^{ος} κανόνας τοῦ Μ. Βασιλείου κάνει λόγο γιὰ τὴ φθορὰ τῆς δοῦλης γυναίκας ἀπὸ τὸν κύριό της.

Δὲν γνωρίζω ἂν ἀφαιρέθηκαν καὶ ἄλλες σειρὲς κειμένου μετὰ τῆς ἀναφοράς καὶ τοῦ κανόνα, χωρὶς νά ἐρωτηθεῖ ὁ συγγραφέας τῆς σχετικῆς ὁμιλίας καὶ γι' αὐτὸ δημιουργεῖται ἡ ἐσφαλμένη αὐτὴ ἐντύπωση.

Μέ ἀγάπη
ΠΑΝ. Ι. ΜΠΟΥΜΗΣ

« ΑΚΤΙΝΕΣ ». Μηνιαῖον περιοδικόν. Κυκλοφορεῖ τὴν 1ην ἐκάστου μηνός. Ἰδιοκτῆτης: « Χριστιανικὴ Ἑνωσις Ἀκτίνες », ὁδὸς Καρύτση 14, 105 61 Ἀθῆναι, Τηλ. 210.32.35.023. Ἐκδότης καὶ Διευθυντὴς Συντάξεως: Γεώργιος Δ. Ἰατρίδης, Παρθενῶνος 26, 117 42 Ἀθῆναι. Ὑπεύθυνη Τυπογραφείου: Μαρία Κ. Τσινταράκη, Γαμβέττα 12, 106 77 Ἀθῆναι, Τηλ. 210.38.05.816. Τιμὴ τεύχους ΕΥΡΩ 1,50. Ἐτησίᾳ συνδρομή, Ἑσωτερικοῦ ΕΥΡΩ 15, Ἐξωτερικοῦ ΕΥΡΩ 30. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιφυλάσσει εἰς αὐτὴν τὸ δικαίωμα νά μὴ δημοσιεύῃ ἢ νά συντέμνῃ κατὰ τὴν κρίσιν της οἰονδήποτε χειρόγραφον. Χειρόγραφα δημοσιεύόμενα ἢ μὴ, δὲν ἐπιστρέφονται. Ἀναγγελίαι ἐντύπων ἐν γένει καὶ βιβλιοκρισίαι δὲν δημοσιεύονται. www.xee.gr. ΚΩΔΙΚΟΣ 1692.

Τόπος ἐκδόσεως Ἀθῆναι, Ἀπρίλιος 2010

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «Η ΔΑΜΑΣΚΟΣ»

Ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις «Ἡ Δαμασκός» κυκλοφοροῦν:

*

ΑΡΧΙΜ. ΙΩΑΝΝΟΥ Γ. ΑΛΕΞΙΟΥ

ΦΩΤΑ ΚΑΙ ΣΚΙΕΣ

Δοκίμια πνευματικοῦ προσανατολισμοῦ

*

ΑΡΧΙΜ. ΙΩΑΝΝΟΥ Γ. ΑΛΕΞΙΟΥ

ΤΟ ΠΑΡΑΞΕΝΟ

ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑ

Σκηνές καὶ χρονογραφήματα.

*

ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ - ΠΑΛΑΙΟΥ

ΕΛΠΙΔΑΣ ΧΑΜΟΓΕΛΑ

Χαριτωμένη ποιητική συλλογή.

*

ΕΛ. Χ. ΚΟΥΛΟΥΜΠΑΡΙΤΣΗ

ΟΤΑΝ Η ΕΥΛΑΒΕΙΑ

ΓΙΝΕΤΑΙ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Ἡ γέννηση καὶ ἡ ἐξέλιξη τῆς πολυφωνικῆς
θρησκευτικῆς μουσικῆς στὴν Εὐρώπη.

*

Γ. Δ. ΚΟΥΒΕΛΑ

Η ΣΥΓΧΥΣΗ ΤΩΝ ΚΑΙΡΩΝ ΜΑΣ

ΚΑΙ Η ΔΙΕΞΟΔΟΣ

Ἐκδόσεις «Ἡ Δαμασκός»

Καρότυπη 14 - 105 61 ΑΘΗΝΑ - Τηλ. 32 21 283

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «Η ΔΑΜΑΣΚΟΣ»

‘Από τις εκδόσεις «Η Δαμασκός» κυκλοφορούν:

ΑΡΧΙΜ. ΗΛΙΑ ΜΑΣΤΡΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΡΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Σύγχρονα μηνύματα για τρία κορυφαία θέματα.

*

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΓΚΙΑΛΑΣ

Γ. ΒΕΡΙΤΗΣ

Περιλαμβάνει τη βιογραφία
του ποιητού και μελετήματα για τὸ ἔργο του.

*

ΑΡΧΙΜ. ΗΛΙΑ ΜΑΣΤΡΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ

Κορυφαίοι τοῦ Πνεύματος «μαρτυροῦν τῇ ἀληθείᾳ».

*

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΙΩ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΕΛΟΥ

Πρωτοπρεσβυτέρου

Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Θεολογία - Ἱστορία - Παιδεία

*

ΑΥΤΟΙ ΔΕΝ ΥΠΕΚΥΨΑΝ

Γ’ έκδοση

*

Έκδόσεις «Η Δαμασκός»

Καρύτση 14 - 105 61 ΑΘΗΝΑ - Τηλ. 32 21 283